

Otthonosan itthon Települési ifjúsági munka

5. fejezet illusztrációi

Tisztelt Állampolgár!

Harmadik alkalommal rendezzük meg az **Állampolgári részvétel hetét** szeptember 24-30. között, itthon, Magyarországon és Közép-Kelet Európa 16 további országában. Az ÁRH kampányhét, a közép-kelet európai közösségi és civil hálózatok együttes és hangsúlyos megnyilatkozása annak érdekében, hogy az állampolgári részvétel problematikája erőteljesebben jelenjen meg az európai médiában, politikában és a civil társadalomban.

Magyarországon a szervezést a **Közösségfejlesztők Egyesülete**, a **Civil Kolégium Alapítvány**, a **Közösségi Kezdeményezéseket Támogató Szakmai Hálózat**, a **Szövetség a Közösségi Részvétel Fejlesztéséért Egyesület** és a **Magyar Művelődési Intézet** vállalta.

Mint minden évben, idén is megkeressük az állampolgárokat néhány társadalmi részvétellel kapcsolatos kérdéssel. A szűrőpróba jellegű kérdőív kitöltésével kérjük, segítsen képet kapni a társadalmi részvétel néhány fontos területéről!

ÖN IS ADJON EGY RÉSZT AZ EGÉSZHEZ! KÖSZÖNJÜK!

Kérdéseink:

1. Végzett-e önkéntes munkát az utóbbi 12 hónapban a következő területeken? (többet is megjelölhet! Kérjük, tegyen X jelet a megfelelő cellákba!)

- A. Gyermekek- és ifjúsági oktatási intézmények, iskolák nem oktatási tevékenységében (pl. a szülői munkaközösség)
- B. Iskolától független gyermek- és ifjúsági tevékenység (települési gyermek és ifjúsági önkormányzat, gyermekvédelem, drogprevenció, stb.)
- C. Felnőttoktatás (ismeretterjesztés, előadás-sorozat tartása, stb.)
- D. Sportklub, egyesület (pl. szervezetként, oktatóként)
- E. Vallási, egyházi tevékenység (pl. karitásztévékenység)
- F. Politika (politikai pártok, mozgalmak, helyi politikai élet)
- G. Egészségügyi és szociális csoportok (önsegítő csoportok, családlátogatás, idősgondozás, véradás, stb.)
- H. Idősek csoportja (pl. Nyugdíjasklub)
- I. Biztonsági- és mentő csoportok
- J. Környezet és élővilág védelmére szervezett csoportok
- K. Igazságosság és emberi jogok
- L. Helyi lakóközösségi csoportok (polgárőrség, lakásbérlet, érdekvédő csoportok)
- M. Más csoportok, klubok, egyletek
- N. Hobbi- és amatőr csoportok (művészeti, kulturális, szabadidő, helytörténeti, társaskör, stb.)
- O. Szakszervezet
- P. Most nem tudok erre válaszolni.
- R. Egyikben sem.

2. Amennyiben az elmúlt 12 hónapban részt vett a fenti tevékenységek közül bármelyikben, ezt milyen gyakran tette? (Ha többféle tevékenységet is végzett, a leggyakoribbra gondoljon!)

- 1 – hetente többször
- 2 – havonta egyszer-kétszer
- 3 – néhány havonta
- 4 – akció, alkalom esetén
- 5 – egyéb rendszerességgel, éspedig:

3. Részt vett-e az elmúlt 12 hónapban valamilyen egyesület, vagy alapítvány munkájában?

- 1 – igen, egy szervezetben
- 2 – igen, több szervezetben
- 3 – nem

4. Ha igen, milyen minőségben?

- 1 – tag, ill. önkéntes aktivista vagyok (funkció nélkül)
- 2 – alapító és/vagy vezetőségi tag, vezető vagyok

5. Az elmúlt 12 hónapban érdekei, véleménye kifejtése érdekében részt vett-e diákgyűlésen, falugyűlésen, közmeghallgatáson, képviselőtestületi ülésen, lakógyűlésen, valamilyen demonstráción, tüntetésen vagy javaslat, petíció benyújtásában?

- 1 – igen
- 2 – nem
- 3 – nem emlékszem

6. Szavazott-e legutóbb az itt felsorolt választásokon?

	Igen	Nem	Még nem voltam választópolgár
Önkormányzati választás			
Országgyűlési választás			
EU parlamenti képviselő választás			

7. Végez-e jelenleg, vagy végzett-e/segített-e az elmúlt 12 hónapban az EU-ban nemzetközi ifjúsági vagy egyéb közösségi munkát? (építőtábor, nemzetközi önkéntes program, cserekapcsolatok, pl. testvérvárosok programjai, határon átnyúló együttműködés, nemzetközi projektek, stb.)

- 1 – igen
- 2 – nem

8. Részt vesz-e jelenleg valamely európai hálózatban, levelezőcsoportban?

- 1 – igen
- 2 – nem

9. Gondol-e arra, hogy a közeli vagy távoli jövőben valamelyik EU-országban vállaljon munkát?

- 1 – igen, a közeljövőben
- 2 – valamikor szeretnék
- 3 – még nem gondoltam erre
- 4 – biztos, hogy nem

10. Mennyire érzi erősnek saját odatartozását az alábbiakhoz? (Helyezze el véleményét az 1-től 10-ig terjedő skálán! Az 1-es azt jelenti, hogy nem érzi odatartozónak magát, a 10-es a nagyon erős odatartozást jelenti.)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Szomszédságához										
Falujához vagy városához										
Kistérségéhez										
Megyéjéhez										
Régiójához										
Országához										
Az Európai Unióhoz										

11. Tervezi-e, hogy valamilyen közösségi vállalkozásban – nonprofit szervezetben vagy szövetkezetben – dolgozzon?

- 1 – igen
- 2 – nem

ADATOK

1. Nem: 1 – férfi 2 – nő

2. Kor: -ben születtem (évszám)

3. Legmagasabb iskolai végzettség:

- 1 – kevesebb 8 osztálynál
- 2 – 8 osztály
- 3 – szakmunkás
- 4 – középfokú
- 5 – felsőfokú

4. Melyik településen él?.....

5. Mekkora ez a település? A településen élők száma:

- 1 – 1000 fő alatti
- 2 – 1-5 ezer fő közötti
- 3 – 5-10 ezer fő közötti
- 4 – 10-30 ezer fő közötti
- 5 – 30-50 ezer fő közötti
- 6 – 50-100 ezer fő közötti
- 7 – több mint 100 ezer fő
- 8 – Budapest

6. Melyik megyében található ez a település?

- 1 – Baranya
- 2 – Bács-Kiskun
- 3 – Borsod-Abaúj-Zemplén
- 4 – Békés
- 5 – Budapest
- 6 – Csongrád
- 7 – Győr-Sopron
- 8 – Pest
- 9 – Fejér
- 10 – Hajdú-Bihar
- 11 – Heves
- 12 – Jász-Nagykun-Szolnok
- 13 – Komárom-Esztergom
- 14 – Nógrád
- 15 – Somogy
- 16 – Szabolcs-Szatmár-Bereg
- 17 – Tolna
- 18 – Vas
- 19 – Veszprém
- 20 – Zala

KÖSZÖNJÜK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉT ÉS ÉRTÉKES VÁLASZAIT!

www.kozossegfejlesztes.hu

DEMOKRÁCIA LEHET MÁS A POLITIKA? LEHET MÁS A RÉSZVÉTEL? ¹

- **A foglalkozás célja:** Feltérképezze a fiatalok demokráciáról alkotott elképzeléseit, érzékenyítse őket a civil, társadalmi részvétellel és felhívja a figyelmüket a kritikus gondolkodásra társadalom – politika – állampolgár dimenzióban
- **Szükséges eszközök:** Csomagolópapír, papír, filctollak
- **Ajánlott életkor:** 16 éves kor és idősebb
- **Felvezetés** Bármilyen feszültségoldó, toleranciára sarkalló játék
- **Közös, egyéni olvasás:** Clayton Kennedy: Alulról építkező demokráciák

Mit gondoltok az alábbi fogalmakról az olvasottak tükrében?

Állampolgárság/állampolgáriság, Civil társadalom, Civil szervezetek, Demokrácia/demokratikus, Egyenlőség, Felelősségvállalás, Közösségi szolgálat, Közösségi tanulás, Önkéntesség, Részvétel.

1. verzió:

- *Kiscsoportos feldolgozás:* szétosztani a fogalmakat
- *Nagy csoportos beszélgetés:*
 - Milyen társadalmi problémákat, ügyeket tudsz megnevezni?
 - Téged ezek közül mi foglalkoztat? Miért?
 - Vannak-e egyéni, csoportos terveitek arra, hogy valamilyen társadalmi, közösségi problémát felkaroltok, mellé álltok?

2. verzió:

- *Nagy csoportos feldolgozás:*
 - Válassz ki egy-két fogalmat! *Javaslat: a civil társadalom és demokrácia fogalmak, mert ezek a legösszetettebb fogalmak*
- *Kiscsoportos beszélgetés:*
 - Milyen társadalmi problémákat, ügyeket tudsz megnevezni?
 - Téged ezek közül mi foglalkoztat? Miért?
 - Vannak-e egyéni, csoportos terveitek arra, hogy valamilyen társadalmi, közösségi problémát felkaroltok, mellé álltok?

¹ Ez a gyakorlat a www.i-dia.org/doksik/MAC_feldolgora_democracia.doc (Demokratikus Ifjúsáért Alapítvány) honlapon található

MELLÉKLETEK A FOGLALKOZÁS VEZETŐJÉNEK

1. FOGALMAK²

• **Állampolgárság/állampolgáriság - citizenship**

Állampolgár és az állampolgárság fogalma a státusz, valamint a szerep fogalmaknak feleltethető meg. Érinti a jogok és kötelezettségek kérdését is, valamint olyan fogalmakat mint az egyenlőség, a sokszínűség és a társadalmi igazságosság. Az állampolgárság nem egyenlő a szavazati joggal. Ki kell terjeszteni számos, az egyén által végzett tevékenységre, amelyek – helyi, nemzeti, regionális vagy nemzetközi szinten – befolyásolják a közösség életét és így szükségessé teszik egy olyan közélet létrehozását, amelynek keretén belül az egyének közösen cselekedhetnek.

• **Civil társadalom - civil society**

A civil kezdeményezések, szerveződések és mozgalmak együttese, amelynek működési lehetőségeit és formai sokszínűségét az elemi emberi jogok érvényesülését biztosító jogrendszer garantálja. A civil szervezetek közvetítenek az állam és polgárai, valamint a gazdasági hatalom és az állampolgárok között. Létrehozza azon mechanizmusokat, amelyek segítségével a kormány és a piac a közösség által ellenőrizhető és befolyásolható.

A civil társadalom közkeletű felfogása szerint e fogalom alá tartoznak a polgári kezdeményezések mindazon formái, amelyekben a polgárok önkéntesen vesznek részt érdekeik és értékeik megjelenítése, védelme érdekében, és amely kezdeményezések az államtól elkülönülve, autonóm módon működnek. A fogalom további finomítása érdekében indokolt a harmadik, azaz nonprofit szektor kifejezés használata, mely azt veszi figyelembe, hogy a polgárok szervezetei hogyan illeszkednek a társadalom nagy intézményeihez, különösen az állam és a piac által létrehozott szervezetekhez.

Ennek megfelelően az új és régi demokráciák társadalmi és politikai változásai időről időre indokolttá teszik a civil társadalom, illetve a harmadik szektor szerepének újragondolását. (...) Gordon White, angol politológus négy pontban foglalta össze a civil társadalomnak a demokratizálás folyamatában betöltött szerepét.

1. A civil társadalom megváltoztathatja a hatalom egyensúlyát az állam és a társadalom között az utóbbi javára.
2. A civil társadalom ellenőrzi és felügyeli az államot a közélet erkölcsének, a politikai döntéseik indokoltságának nyilvános megítélése révén.
3. A civil társadalom fontos közvetítő szerepet játszhat az állam és a társadalom között.
4. A civil társadalom önmagában gyarapíthatja azon folyamatok, illetve intézmények számát, amelyek hozzájárulhatnak ahhoz, hogy a demokratikus intézmények és folyamatok legitim módon és kiszámíthatóan válaszoljanak az új kihívásokra.

² Az itt felsorolt és magyarázattal ellátott fogalmak a *Demokrácia és állampolgárság* c. tanulmánykötetből származnak. (Bp., 2005, DIA)

• **Civil szervezetek – civic organisations**

Napilapok írásai a szakszervezeteket és az egyházakat is kifejezetten ide sorolják, a gazdagabb fantáziájú publicisták itt említik a pártokat, politikusaink pedig gyakran még a kisebbségi önkormányzatokat is a civil szféra alkotóelemeinek vélik. A nonprofit törvény tervezete közhasznú szervezetekről szól, ezek körébe a pártok és a szakszervezetek kivételével a társadalmi szervezeteket, az alapítványokat, a közalapítványokat, a közhasznú társaságokat és a köztisztviselőket sorolja. Nem vitás, hogy az egyházak, a politikai pártok, az érdekképviselők nonprofit jellegű szervezetek. Nem tekintjük azonban ezeket egyértelműen civil szervezetnek.

• **Demokrácia/demokratikus – democracy/democratic**

Kollektív létforma egy adott közösségen belül. Egy demokráciában lényeges, hogy felmerülő problémák esetében az egyénnek lehetősége legyen választani a különböző megoldások között, illetve hogy a választását szabadon gyakorolhassa. (...) A demokratikus szó az emberi jogok alapelvein és értékein, az emberi méltóság tiszteletben tartásán, a pluralizmuson, a kulturális sokszínűségen és a jog elsőbbségén alapuló állampolgárságra utal. (DÁN)

• **Egyenlőség – equality**

Életkortól, biológiai vagy társadalmi nemtől, vallástól, etnikai hovatartozástól függetlenül, minden embert ugyanazok a jogok illetnek meg. (...) lehetőséget [kell] biztosítani az egyéneknek, hogy szembeszálljanak a kirekesztés minden formájával [szemben]. (DÁN)

• **Felelősségvállalás – responsibility**

(vagy más néven állampolgári felelősségtudat - civic responsibility) Feltételezi a reagálás képességét, azaz figyelembe vesszük többi embertársunkat és vállaljuk a felelősséget saját magunkért. A felelősségvállalást felfoghatjuk úgy is, mint választ a mai társadalmak individualizmusára és szétforgácsoltságára. A felelősségvállalás módot ad arra, hogy új morális alapokra helyezzük az együttélést, ugyanakkor nem helyes a felelősségvállalást - főleg pedagógiai szinten - a konformizmus szintjére süllyeszteni. A folyamatossággal jellemezhető felelősségvállalás fogalma makrotársadalmi szinten az állami hatalmi szervekre, mikrotársadalmi szinten pedig az egyénekre vonatkozik. Elismeri, hogy két véglet között nagyon sok egyéb szereplő is létezik. A felelősségvállalás a helyi és a globális szint közötti különbségre is rávilágít. Pl. nem részesíthetjük előnyben a helyi szinten való felelősségvállalást úgy, hogy közben figyelmen kívül hagyjuk a globális szintet és fordítva. Egy demokratikus közegben a felelősségvállalás a demokrácia gyakorlásához kapcsolódik. Ez az eljárás túlmegy azon az egyszerű tényen, hogy űrlapot helyezünk el egy szavazóurnában. A felelősségvállalás azt jelenti, hogy minden szinten részt veszünk a demokratikus folyamatokban, főleg pedig hogy vitázunk, harcolunk az előítéletek ellen, elítéljük az egyenlőtlenségeket és a társadalom kiteljesedésén munkálkodunk. Mint demokratikus eljárás, a felelősségvállalás nem más, mint képesség a többi ember elismerésére, akarat és megfelelő képesség arra, hogy a többi ember-

re, mint jogokkal rendelkező személyekre tekintünk. A felelősségvállaláshoz az is hozzátartozik, hogy mindenkiben elő kell segíteni annak a megértését, hogy saját tetteinkkel olyan feltételeket teremthetünk, amelyek mások személyiségének a kiteljesedéséhez járulhatnak hozzá. (DÁN)

• **Közösségi szolgálat – community service**

Általában a közösség tagjai (állampolgárok és csoportjaik) által kezdeményezett tevékenységekben való (önkéntességen alapuló) részvétel. A közösségi szolgálat során a közösség érdekei a mérvadóak, tehát itt a legfontosabb a segíteni és tenni akarás, a problémamegoldás, és nem pedig az, hogy az önkéntes mit profitál, mit tanul a tevékenységek végzése közben.

• **Közösségi tanulás – service learning**

A közösségi tevékenységből való tanulás olyan tanítási, tanulási módszer, amely formális oktatási intézményekben zajlik, a program illeszkedik az iskolai tantervbe és a tananyagba; továbbá a diákok a helyi közösségben végeznek munkát, és az itt szerzett tapasztalatok feldolgozásával szerzik meg új ismereteiket és készségeiket.

• **Önkéntesség – volunteerism**

Olyan tevékenység, amely személyes indíttatású, szabad, egyéni választáson alapul, anyagi érdekektől mentes, és mások javát szolgálja. Elősegíti, hogy az egyének és a közösségek részesei legyenek saját problémáik megoldásának, tehát egyidejűleg hasznos a támogatásra szorulóknak és az önkéntes tevékenységeket végzőknek.

• **Részvétel – participation**

Figyelmet fordítani arra, hogy minden egyén megtalálhassa a helyét a társadalomban és hogy egy adott szinten hozzájárulhasson a társadalom fejlődéséhez. A részvétel a demokratikus stabilitás egyik alapvető eleme, mivel – az egyének alapvető jogaira való tekintettel - bevonja őket a közösséget érintő döntési folyamatokba. (...) A közösségi életben a különböző szinteken való részvétel attól függ, mennyire akarunk és mennyire tudunk párbeszédet kialakítani egymással, más közösségekkel, egyénnel és intézményekkel. A részvételt nem annyira elméletben, mint inkább a gyakorlatban tudjuk elsajátítani. (...) A demokratikus állampolgárságra nevelés szerepe abban áll, hogy lehetőséget kínáljon a részvételre, kifejlessze a részvételre való képességet, és elhárítsa az ezt gátló akadályokat. (DÁN)

2. FORRÁSANYAG

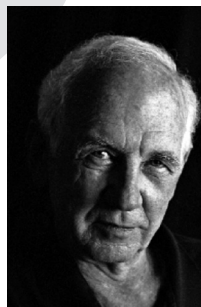
Alulról építkező demokráciák³

Az amerikai ifjúsági önkéntesség⁴ tengeren túli elterjesztése

Clayton Kennedy

Noha soha senki sem állította, hogy a demokratikus átalakulás könnyű feladat volna, az elmúlt években mégis újra nyilvánvalóvá vált ennek a témának a fontossága. Az új demokráciák fejlesztésére tett erőfeszítések bizonyos országokban érdektelenséget, apátiát váltottak ki, míg máshol a nyugati kapitalizmussal szembeni dühöt hívták elő az ott élőkben. Ezért Roger Landrum egy új ötlettel állt elő. Landrum hozta létre az AmeriCorps⁵ nevű szervezetet és más, nagy népszerűségnek örvendő iskolai önkéntes programokat⁶ (service learning). Landrum meggyőződése, hogy hasonló, az ifjúsági részvételt támogató mozgalmak elősegíthetik a formálódó demokráciák egészségesebb és demokratikus működését.

Landrum elképzelése szerint, nem az állampolgárok politikai aktivitását kell célba venni, hanem egy lépéssel korábban, a fiatalokkal kell kezdeni. Ez nem annyira újszerű gondolat. A kommunista rezsimek bukása után Amerika és a különböző nemzetközi szervezetek mind úgy próbálták életre kelteni az új demokráciákat, hogy az adott társadalom civil aktivitását igyekeztek megerősíteni. A „civil társadalom” ezeknek a törekvéseknek a központi fogalmává vált, és azokat a társadalmi önkéntes akciókat értették alatta, amelyek közös érdekek és értékek mentén szerveződtek. Ilyenek voltak az Amerikai Parent Teacher Asociationtól (Nemzeti Szülő Tanár Egyesület, amely az egyik legnagyobb gyermek-érdekvédelmi és szülőket segítő szervezet az USA-ban) és egyéb aktivista csoportoktól egészen a Robert Putnam által ismertté vált bowlingozó és madárfigyelő csapatokig/csoportokig⁷. Ezek mögött a kezdeményezések mögött mind az az elmélet húzódik meg, hogy a különböző társadalmi háttérrel rendelkező, de ugyanakkor valamilyen érdek/érdeklődés azonossága miatt egy szervezetbe/

Roger Landrum
a Youth Service America
és a Youth Service Inter-
national nevű szervezetek
alapítója.
Photo © Ginna Fleming

3 A tanulmány elérhető: <http://www.bard.edu/bgia/journal/vol5/32-35.pdf#search=%22pushing%20the%20youth%20service%22>

4 A címben szereplő youth service fogalmat ifjúsági önkéntesség, ifjúsági szolgálat kifejezésekkel fordítottuk. Azokat az ifjúsági akciókat jelöljük ezzel a fogalommal, amelyek a fiatalok tevékeny részvételével létrejövő programokat, akciókat, tevékenységeket jelölik és valamilyen társadalmi szükségletre válaszolnak. (Pl. egyetemisták korrepetálnak hátrányos helyzetű iskolásokat.)

5 Az AmeriCorps egy országos szervezeti keret az Egyesült Államokban, amelyben helyi, állami és országos hálózatok kapcsolódnak össze és ennek keretében több mint 70 000 amerikai végez önkéntes tevékenységet alapvetően oktatási, közbiztonsági, egészségügyi és környezetvédelmi feladatokban. (www.americorps.org)

6 A service learning kifejezést közösségi tanulásnak fordítjuk. Ez egy olyan tanulási/tanítási forma, amelyben a diákok, hallgatók közösségi, önkéntes tevékenységet végeznek, és a megszerzett tapasztalatokat tudományos és személyes szempontból elemzés alá vetik.

7 Robert Putnam: *Bowling Alone* c. könyvében az amerikai társadalom válságáról, a csökkenő társadalmi tőke jelenéséről és a megoldási lehetőségekről ír. A könyvről Csizmadia Zoltán készített recenziót, mely a Szociológiai Szemle 2002/3. számában jelent meg.

csoportba tömörült egyének aktivitása erősítheti a társadalom összetartó erejét. Ennek köszönhetően ugyanis nagyobb hajlandóságot mutatnak az egyéni érdekeken túlmutató feladatok elvégzésére, illetve különböző társadalmi ügyekben való részvételre és jobban bíznak a társadalomban. A társadalmi szervezetekben való részvétel során létrejövő „társadalmi tőke” az, amely alapvető fontosságú egy egészséges demokráciában. Ennek az elképzelésnek természetesen vannak kritikussai, de széles körben elfogadott az a nézet, miszerint a civil részvétel a politikai értelemben vett aktivitást is elősegíti. A civil részvétel ösztönzése nem egyszerű feladat. Különösen az egykori kommunista országok bizonyítják ezt a leginkább, ahol a társadalmi tőke fejlesztésére tett kísérletek ellenállásba ütköznek, mivel az önkéntességgel kapcsolatban negatív attitűdök alakultak ki a korábbi rendszerben. Itt óriási szerepe lehet az ifjúsági szolgálatoknak. „A világ sok országában teljesen újszerű lehet ez az intézményi keret, aminek a segítségével fiatalok milliói tehetnek szert hihetetlenül értékes tapasztalatokra, ami nemcsak a saját jövőjük alakításában játszhat szerepet, hanem ennek köszönhetően a civil társadalom mind országos, mind regionális szinten fejlődik.” – mondja Landrum. Mi biztosíthatná jobban egy társadalom jövőjét, ha nem az, hogy a fiataljai elkötelezetté válnak. A fiatal önkéntesek együtt tevékenykednének a hátrányosabb helyzetű fiatalokkal/fiatalokért ezzel is fejlesztve, fenntartva a társadalom egészét. Az ilyen integráló erejű megmozdulások minden bizonnyal növelnék a szavazati és demokratikus politikai részvételt.

A CIVIL RÉSZVÉTEL ÖSZTÖNZÉSE NEM EGYSZERŰ FELADAT. KÜLÖNÖSEN AZ EGYKORI KOMMUNISTA ORSZÁGOK BIZONYÍTJÁK EZT A LEGINKÁBB, AHOL A TÁRSADALMI TŐKE FEJLESZTÉSÉRE TETT KÍSÉRLETEK ELLENÁLLÁSBA ÜTKÖZNEK, MIVEL AZ ÖNKÉNTESSÉGGEL ÉS AZ IFJÚSÁGI RÉSZVÉTELLEL KAPCSOLATBAN NEGATÍV ATTITŰDÖK ALAKULTAK KI A KORÁBBI RENDSZERBEN.

Azonban a valóság egyelőre messze elmarad a Landrum által elképzelt nemzetközi összefogás víziójától. Egy ilyen széleskörű mozgalom hatalmas anyagi erőforrásokat igényelne mind a nagyról, mind a nemzetközi szervezetektől.

Ez elkeseredésre adhatna okot, ugyanakkor azok, akik két évtizeddel ezelőtt az Egyesült Államok ifjúsági önkéntes szolgálatának országos szintű intézményét létrehozták pontosan ezzel a problémával kellett, hogy szembesüljenek.

Ami Amerikában történt, és amit Landrum nemzetközi szinten sürget az egy többlépésből álló folyamat, amely alulról építkezik. A '80-as évek elején sikertelen kísérletek sora után ifjúsági szakemberek egy maroknyi csapata elérte, hogy változtassanak a régi, szövetségi szinten létrehozott és finanszírozott programok koncepcióján.

Rájöttek, hogy egy újfajta „mozgalmat” kell életre hívni, még mielőtt a politikusok és a nagy szervezetek rádöbbenének az ifjúsági önkéntes tevékenységben rejlő lehetőségekre, és támogatni nem kezdenék anyagilag. Ezért létrehozták az ifjúsági önkéntes szolgálatoknak alulról szerveződő rendszerét, ami helyi, elsősorban civil, nem állami kezdeményezésekre épült. A szakemberek a következő négy feladatot tűzték ki maguk elé:

- A legjobb közösségi tanulási és ifjúsági szervezeti modellek felkutatása,
- Ezeknek a szervezeteknek és szolgálatok vezetőinek az összehívása, azért, hogy egy szélesebb körű ifjúsági önkéntes szolgálat akciótervét dolgozzák ki közösen,
- Nyilvánosságra hozni és a program résztvevői körének kiszélesítése és nyilvánosságra hozatala, és végül
- Megkeresni A nagy adományozó szervezetek és politikai véleményformálók megkeresése és anyagi, erkölcsi támogatásuk elnyerése.

1986-ban a Ford Foundation támogatásával Landrum megalapította a Youth Service America (YSA) nevű szervezetet, hogy megvalósítsa ezeket a törekvéseket. A YSA létrehozott „egy vezetői kört, akik nemcsak a legtapasztaltabb gyakorlati szakemberek voltak, hanem képesek voltak kellőképpen széles látókörűen és hosszútávúan is gondolkodni.” Ezek a vezetők voltak felelősek azért, hogy megerősítsék a már jól bevált programokat és hogy azokat az egyéneket/ifjúsági vezetőket is támogassák, akiknek átütő és egyedi elképzeléseik voltak. Annak érdekében, hogy nagy nyilvánosságot kapjanak ezek a programok, létrehozták a Nemzeti Önkéntes Fialok Napját (National Youth Service Day) ami aztán a világon az egyik legnagyobb közösségi esemény lett⁸. Mindeközben Landrumék nagy szervezetektől és állami, szövetségi forrásokból további adományokat, támogatásokat gyűjtöttek. Azzal, hogy összekötötték a helyi ifjúsági, közösségi programokat és a közpolitikai elitet az Egyesült Államok mai, országos szintű ifjúsági önkéntes programjainak és az AmeriCorps-nak az alapját teremtették meg.

Nem elképzelhetetlen, hogy ez a folyamat nemzetközileg is meginduljon. Ugyanakkor van egy alapvető probléma, amin Landrum szerint, a szakértőknek túl kell lépniük, ez pedig az állam szerepének a kérdése. Amikor megpróbálnak egy programot országos szintűvé tenni, gyakran politikai versengés áldozatává válik az ifjúsági, önkéntes program és kontrollt akarnak gyakorolni felette politikai, ideológiai okokból. Az akció eredeti mozgatórugóit ez nemcsak hogy megváltoztatja, de kifejezetten választási kampányprogrammá képes minősíteni. Ez Amerikában is jelentős probléma. A politikusok és a kormányok az ifjúsági programoknak nemcsak a hitelességét, hanem az adminisztratív kontrollját is gyakorolni szeretnék. Az ellenzéki pártoknak pedig az a célja, hogy biztos kapcsolatrendszer alakítsanak ki felkészülve arra az időszakra, amikor majd hatalmon lesznek. Így rendkívül nehéz fejleszteni ezt a program hálózatot és megtartani azt a függetlenségét, ami még a '80-as években jellemezte az amerikai mozgalmat.

A nemzetközi szervezetek és a vállalati adományozók ezért bizonyos országokban kulcsfontosságúak az ifjúsági önkéntes hálózat felállításának korai fázisában. Mindezzel együtt persze alapvető cél, hogy a programok helyi támogatásúak legyenek. Nem valószínű, hogy állami pénzek nélkül a finanszírozás elképzelhető lenne sok országban. Landrum szerint ez csak akkor képzelhető el, ha az ifjúsági önkéntes mozgalom annyira megerősödik, hogy képes kivívni magának a független,

⁸ Magyarország 2005-ben csatlakozott ehhez a nemzetközi programhoz KÖZÖD – Önkéntes Fialok napja néven a Demokratikus Ifjúságért Alapítvány szervezésében. www.kozod.hu

politikamentes rangot. A vezetők minden bizonnyal csak akkor támogatnák szívesen az ifjúsági önkéntesség területét, ha még a gyanúja sem merülne fel semmiféle kisajátító kísérletezgetésnek. Landrum maga is arra törekszik, hogy ez a mozgalom elérje ezt a státuszt és ezért 1997-ben egyik alapítója volt a Youth Service International (YSI - Nemzetközi Ifjúsági Önkéntesség) nevű szervezetnek. A YSI tulajdonképpen ugyanazt csinálja, mint a YSA, csak nem kizárólag amerikai, hanem nemzetközi területen, azaz egy olyan együttműködő hálózatot hoz létre, amely fiatalok helyi, önkéntes és közösségi kezdeményezéseit ösztönzi és támogatja. Erre még nem mindenhol érett meg az idő Landrum szerint.

A politikusok és az adományozó szervezetek mielőtt támogatnák az elképzelést, látni szeretnék előre, hogy milyen nemzetközi hatása lesz ezeknek az ifjúsági kezdeményezéseknek és valóban az ilyen jellegű nemzetközi összefogások még elég gyengék.

Sok ország az ifjúsági kezdeményezések kérdésében nacionalista álláspontot képvisel, és nem kívánnak nemzetközi együttműködésekbe bocsátkozni. Más országokban még annyira új az ifjúsági önkéntesség gondolat, és az ifjúsági vezetők el vannak foglalva a saját intézményrendszerüknek, hálózataiknak a továbbmentésével, hogy nem képesek ebben a hálózatban gondolkodni. Ennek ellenére sok kis, önkéntes program jön létre minden évben. Ahogy ezek a kis hatósugarú programok egyre inkább megerősödnek és láthatóak lesznek az adományoztók, forráselosztók előtt, annál könnyebb lesz a programok vezetőit meggyőzni arról, hogy mekkora lehetőség van abban, ha egy igazán széles körű, nemzetközi összefogás jön létre ifjúsági önkéntes szolgálat terén.

Jelenleg Landrumék azon dolgoznak, hogy minél több országban megvalósítsák az ifjúsági önkéntességet. Magyarország például létrehozta egy szervezetet, a Demokratikus Ifjúságért Alapítványt, amelynek célkitűzése, hogy a fiatalokat aktivitásra, önkéntességre sarkallja. Még korai lenne megbecsülni, hogy a formálódó magyarországi demokráciára mennyire hat fejlesztőleg ez a tevékenység, de minden bizonnyal jelentős lesz. Fiatalok ezrei a semmittevés helyett, a saját településükön önkéntes, közösségi programokat szerveznek és igyekeznek tevélegesen is formálni a helyi társadalmi életet. Máshogy fogalmazva, a jövő generáció ennek köszönhetően már úgy nő fel Magyarországon, hogy egészen különböző társadalmi háttérrel rendelkező fiataloknak van lehetőségük kapcsolatokat, barátságokat kötni. A jövő felelős beosztású embereinek társadalmi érzékenysége pedig minden bizonnyal erősebb lesz ettől.

Clayton Kennedy a Bard College hallgatója. A Bard Globalization and International Affairs Program (Bard Globalizáció és Nemzetközi kapcsolatok) tanzékén tanult és az International Partnership for Service-Learning and Leadership (Nemzetközi partnerség a közösségi tanulásért és vezetésért) gyakornoka.

Fordította: Szabó Eszter

PÉLDÁK

Archívum / Olvasóköny

- 1) AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 1904/2006/EK HATÁROZATA (2006. december 12.) a 2007–2013-as időszakra az aktív európai polgárságot támogató „Európa a polgárokért” című program létrehozásáról
- 2) Európa Tanács Települési és Regionális Önkormányzatok Európai Kongresszusa: 59.sz.Ajánlás (1999): „Európa 2000 – a fiatalok részvétele: a fiatalok, mint polgárok szerepe” (Recommendation 59 (1999) on „Europe 2000 – youth participation: the role of young people as citizens”
- 3) Schengeni symposium
- 4) Partecipatív média... avagy a „digitális állampolgár” fogalmáról

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 1904/2006/EK HATÁROZATA (2006. december 12.)

a 2007–2013-as időszakra az aktív európai polgárságot támogató „Európa a polgárokért” című program létrehozásáról

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,
tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre, és különösen annak 151. és 308. cikkére,
tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,
tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére (1),
tekintettel a Régiók Bizottságának véleményére (2),
a Szerződés 251. cikkében megállapított eljárásnak megfelelően (3),
mivel:

(1) A Szerződés létrehozza az uniós polgárságot, amely kiegészíti a megfelelő tagállam szerinti nemzeti állampolgárságot.

Az uniós polgárság fontos elem az európai integráció folyamatának erősítésében és védelmében.

(2) A szubszidiaritás elvének tiszteletben tartása mellett és a kohézió érdekében a Közösségnek támogatnia kell, hogy a polgárok teljes mértékben tudatában legyenek európai polgárságuknak, az azzal járó előnyöknek, jogoknak és kötelezettségeknek.

(3) Különösen fontos, hogy az európai polgárokat a 2005. június 16-17-i brüsszeli Európai Tanács által indított, Európa jövőjével kapcsolatos átgondolási időszak összefüggésében is teljes mértékben ráébresszék uniós polgárságukra.

Az „Európa a polgárokért” című programnak ezért úgy kell kiegészítenie az e tekintetben indított

kezdményezéseket, hogy nem eredményez átfedést azokkal.

(4) Annak érdekében, hogy a polgárok teljes mértékben támogassák az európai integrációt, az Európai Unió 2000. december 7-én kihirdetett alapjogi chartájának (4) teljes körű tiszteletben tartása mellett nagyobb hangsúlyt kell helyezni közös ér-

tékeikre, történelmükre és kultúrájukra, amelyek a szabadság, a demokrácia és az emberi jogok tiszteletben tartása, a kulturális sokféleség, a tolerancia és a szolidaritás elvein alapuló társadalomhoz tartozásuk központi elemei.

(5) Az aktív polgárság ösztönzése nemcsak a rasszizmus, az idegengyűlölet és az intolerancia elleni harc erősítésének, hanem az összetartozás és a demokrácia erősítésének is kulcsfontosságú eleme.

(6) Az EU tájékoztatási és kommunikációs stratégiájának keretében biztosítani kell a programon keresztül támogatott tevékenységek széles körű terjesztését és azok jelentős hatását.

(7) Annak érdekében, hogy Európa közelebb kerüljön polgáraihoz, és hogy a polgárok maradéktalanul részt vehessenek egy egyre szorosabban összefonódó Európa építésében, meg kell szólítani minden állampolgárt és a részt vevő országokban jogszerűen letelepedett valamennyi személyt, és be kell vonni minden polgárt a közös európai eszményekhez tartozás érzését kialakító, nemzetek feletti csereprogramokba és az együttműködés keretében végzett tevékenységekbe.

(8) Az Európai Parlament egy 1988-ban elfogadott állásfoglalásában kívánatosnak ítélte a különböző tagállamok polgárai közötti kapcsolatteremtés érdekében tett jelentős törekvéseket, és megállapította, hogy ésszerű és kívánatos is a különböző tagállamok települései közötti testvérkapcsolatok fejlesztésének különleges uniós támogatása.

(9) Az Európai Tanács több alkalommal is elismerte annak szükségességét, hogy az Európai Uniót és annak intézményeit közelebb kell hozni a tagállamok polgáraihoz. Ösztönözte az Unió intézményeit, hogy az európai polgárok számára közös alapvető értékek hangsúlyozásával párhuzamosan folytassák és erősítsék a nyílt, átlátható és rendszeres párbeszédet a szervezett civil társadalommal, ezáltal támogatva a polgárok részvételét a közéletben és a döntéshozatalban.

(10) Az aktív európai polgárságot (a polgári részvételt) támogató közösségi cselekvési program létrehozásáról szóló, 2004. január 26-i 2004/100/EK tanácsi határozat (5) létrehozott egy, az aktív európai polgárságot (a polgári részvételt) támogató cselekvési programot, amely megerősítette a civil társadalmi szervezetekkel és a településekkel folytatott állandó párbeszéd kialakításának, valamint a polgárok aktív bevonása támogatásának szükségességét. L 378/32 HU Az Európai Unió Hivatalos Lapja 2006.12.27.

(1) HL C 28., 2006.2.3., 29. o.

(2) HL C 115., 2006.5.16., 81. o.

(3) Az Európai Parlament 2006. április 5-i véleménye (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé), a Tanács 2006. szeptember 25-i közös álláspontja (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé), az Európai Parlament 2006. október 25-i álláspontja (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé) és a Tanács 2006. december 11-i határozata.

(4) HL C 364., 2000.12.18., 1. o. (5) HL L 30., 2004.2.4., 6. o.

(11) A polgárok nemzetek feletti és több ágazatot átfogó dimenzióval rendelkező projektjei fontos eszközt jelentenek a polgárokkal való kapcsolattartásban, az európai tudatosság és az európai politikai integráció, valamint a társadalmi integráció és a kölcsönös megértés előmozdításában.

(12) A civil társadalmi szervezetek európai, nemzeti, regionális és helyi szinten fontos elemei a polgárok aktív társadalmi részvételének, és elősegítik a közelet minden területének megerősítését. Egyben közvetítő szerepet töltenek be Európa és polgárai között. Nemzetek feletti együttműködésüket ezért támogatni és ösztönözni kell.

(13) Az európai politikák kutatási szervezetei ötletekkel és gondolatokkal szolgálhatnak az európai szinten folytatott eszmecsere megélénkítéséhez. Ezért az információs és információcsere-hálózatok áttekinthető eljárások révén való kialakításával célszerű támogatni az európai intézmények és a polgárok közti összekötő kapocs szerepét betöltő azon tevékenységeket is, amelyek tükrözik ezek elkötelezettségét az európai identitás és polgárság kialakításában.

(14) Érdemes továbbá az Európai Unió által – a kultúra terén európai szintű tevékenységet folytató szervezeteket támogató közösségi cselekvési program létrehozásáról szóló, 2004. április 21-i 792/2004/EK európai parlamenti és tanácsi határozattal (1) összefüggésben – a deportálásokkal kapcsolatos főbb helyszínek és archívumok megóvása és az azokra történő megemlékezés céljából elkezdett tevékenységet is folytatni; így fenntartható a köztudatban a második világháború valamennyi dimenziója és annak tragikus következményei, előmozdítható az egyetemes emlékezés, ami egyben a múlt lezárásának és a jövő építésének az eszköze.

(15) A 2000. december 7–9-i nizzai Európai Tanács által elfogadott, sportról szóló nyilatkozat megállapította, hogy „a Közösség nem rendelkezik ugyan közvetlen hatáskörrel ezen a területen, mégis figyelembe kell vennie a Szerződés különböző rendelkezésein alapuló fellépése során a sportban rejlő szociális, pedagógiai és kulturális funkciókat.”

(16) Különös figyelmet kell szentelni annak, hogy valamennyi tagállam polgárai és civil társadalmi szervezetei kiegyensúlyozottan integrálódjanak a nemzetek feletti projektekbe és tevékenységekbe.

(17) A tagjelölt országok és az EGT-megállapodásban részes EFTA-államok – a velük kötött megállapodásoknak megfelelően – részt vehetnek a közösségi programokban.

(18) Az Európai Tanács 2003. június 19–20-i thesszaloniki ülésén elfogadta a „Cselekvési program a Nyugat-Balkánért: az európai integráció útján” című programot, amely meghívta a nyugat-balkáni országokat, hogy vegyenek részt a közösségi programokban és a Közösség ügynökségeinek munkájában; ezért a nyugat-balkáni országokat a közösségi programok potenciális részvevőinek kell tekinteni.

(19) A Bizottsággal és a tagállamokkal együttműködésben a programot rendszeresen nyomon kell követni és független módon értékelni kell, hogy lehetőség legyen az intézkedések megfelelő megvalósításához szükséges kiigazításokra.

(20) A program ellenőrzési és értékelési eljárásai során konkrét, mérhető, elérhető, releváns és jól időzített célok és mutatók mentén kell haladni.

(21) Alkalmazni kell a Közösség pénzügyi érdekeit védő, az Európai Közösségek általános költségvetésére alkalmazandó költségvetési rendeletről szóló, 2002. jú-

nius 25-i 1605/2002/EK, Euratom tanácsi rendeletet (2) (a továbbiakban: a költségvetési rendelet) és az Európai Közösségek általános költségvetésére alkalmazandó költségvetési rendeletről szóló, 1605/2002/EK, Euratom tanácsi rendelet végrehajtására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 2002. november 19-i 2342/2002/EK, Euratom bizottsági rendeletet (3), a költségvetési eszközök kiválasztása során figyelembe véve az egyszerűség és az összhang elvét, azoknak az eseteknek a korlátozott számát, amelyekben a Bizottság megtartja magának a végrehajtás és a lebonyolítás közvetlen felelősségét, valamint azt, hogy a források nagyságának és a felhasználásukkal járó adminisztratív terheknek arányban kell állniuk egymással.

(22) Megfelelő intézkedéseket kell továbbá tenni a szabálytalanságok és a csalások megelőzésére, valamint az elveszett, illetve tévesen kifizetett vagy használt pénzeszközök visszafizetésére.

(23) A hatékony és eredményes pénzgazdálkodás alapelve szerint a program végrehajtását a program résztvevőinek odaítélt támogatásnak vagy a program irányítására nemzeti szinten létrehozott struktúrák közösségi támogatásának átalányösszeg szerinti finanszírozásán keresztül egyszerűsíteni lehet.

(24) Ez a határozat a program teljes időtartamára meghatároz egy olyan pénzügyi keretösszeget, amely az éves költségvetési eljárás során a költségvetési fegyelméről és a pénzgazdálkodás hatékonyságáról és eredményességéről szóló, az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság közötti 2006. május 17-i intézményközi megállapodás (4) 37. pontja szerinti elsődleges hivatkozási alapot jelenti a költségvetési hatóság számára.

2006.12.27. HU Az Európai Unió Hivatalos Lapja L 378/33

(1) HL L 138., 2004.4.30., 40. o.

(2) HL L 248., 2002.9.16., 1. o.

(3) HL L 357., 2002.12.31., 1. o. A legutóbb az 1248/2006/EK, Euratom bizottsági rendelettel (HL L 227., 2006.8.19., 3. o.) módosított rendelet.

(4) HL C 139., 2006.6.14., 1. o.

(25) Mivel e határozat céljait tagállami szinten nem lehet kielégítően megvalósítani, és ezért – a program fellépéseinek és intézkedéseinek transznacionális és multilaterális természete miatt – ezek a célok közösségi szinten jobban megvalósíthatóak, a Közösség a Szerződés 5. cikkében megfogalmazott szubszidiaritás elvének megfelelően intézkedéseket fogadhat el. A fent említett cikkben meghatározott arányosság elvével összhangban ez a határozat nem lépi túl a fenti célok eléréséhez szükséges mértéket.

(26) Az ezen határozat végrehajtásához szükséges intézkedéseket a Bizottságra ruházott végrehajtási hatáskörök gyakorlására vonatkozó eljárások megállapításáról szóló,

1999. június 28-i 1999/468/EK tanácsi határozatnak (1) megfelelően kell elfogadni.

(27) A 2004/100/EK határozat alapján a 2006. december 31. előtt megkezdett fellépések nyomán követésére átmeneti intézkedéseket kell hozni,

A KÖVETKEZŐKÉPPEN HATÁROZOTT:

1. cikk: A program tartalma és terjedelme

(1) Ez a határozat létrehozza az „Európa a polgárokért” című programot (a továbbiakban: a program) a 2007. január 1-jétől 2013. december 31-ig terjedő időszakra.

(2) A program a következő általános célok megvalósításához járul hozzá:

- a) lehetővé teszi, hogy a polgárok érintkezésbe lépjenek egymással, és részt vegyenek egy mind szorosabban összefonódó, demokratikus és a világ felé orientálódó, kulturális sokféleségében egyesült és általa nemesebbé lett Európa felépítésében, és ezáltal fejlesszék az uniós polgárságot;
- b) egy közös értékeken, történelmen és kultúrán alapuló európai identitás kialakítása;
- c) azon tudat kialakítása, hogy az Európai Uniót annak valamennyi polgára egyformán magáénak vallhatja;
- d) az európai polgárok közötti tolerancia és kölcsönös megértés elősegítése, miközben tiszteletben tartja és támogatja a kulturális és nyelvi sokféleséget, és hozzájárul a kultúrák közötti párbeszédhez.

2. cikk: A program egyedi céljai

A program – nemzetek feletti szinten megvalósítandó – egyedi céljai a Szerződés alapvető céljaival összhangban a következők:

- a) találkozási lehetőséget nyújtani a helyi közösségek lakóinak szerte Európában, hogy kicserélhessék tapasztalataikat, nézeteiket és értékeiket, hogy tanulhassanak a történelemből és építhessék a jövőt;
- b) a civil társadalom európai szintű együttműködése révén támogatni az európai polgársággal és a demokráciával, a közös értékekkel, történelemmel és kultúrával kapcsolatos megmozdulásokat, eszmecseréket és gondolatokat;
- c) közelebb hozni Európát a polgárokhoz, az európai értékek és vívmányok népszerűsítése által, miközben a múlt emlékei sem merülnek feledésbe;
- d) ösztönözni valamennyi résztvevő ország polgárainak és civil társadalmi szervezeteinek együttműködését – hozzájárulva a kultúrák közötti párbeszédhez és rávilágítva mind Európa sokféleségére, mind egységére –, különös tekintettel azon tevékenységekre, amelyek célja az Európai Uniót 2004. április 30-án alkotó, és azt ezt követően csatlakozott tagállamok polgárai közötti szorosabb kapcsolatok kialakítása.

3. cikk: Fellépések

(1) A program céljainak megvalósítása a következő – a melléklet I. részében részletezett – fellépések támogatása révén történik:

- a) „Aktív polgárokat Európának”, amely a következőket foglalja magába:
 - testvérváros-program,
 - a polgárok projektjei és az azokat kísérő intézkedések;
- b) „Aktív civil társadalmat Európában”, amely a következőket foglalja magába:
 - strukturális támogatás az európai politikák kutatóintézeteinek („szellemi műhelyek”),
 - strukturális támogatás európai szintű civil társadalmi szervezeteknek,
 - civil társadalmi szervezetek által kezdeményezett projektek támogatása;

c) „Együtt Európáért”, amely a következőket foglalja magába:

- széles tömegeket vonzó események, többek között megemlékezések, díjátadások, művészeti rendezvények, összeurópai konferenciák,
- kutatások, felmérések és közvélemény-kutatások,
- a tájékoztatás és a terjesztés eszközei;

L 378/34 HU Az Európai Unió Hivatalos Lapja 2006.12.27.

(1) HL L 184., 1999.7.17., 23. o. A legutóbb a 2006/512/EK határozattal (HL L 200., 2006.7.22., 11. o.) módosított határozat.

d) „Aktív európai megemlékezés”, amely a következőt foglalja magában:

- az áldozatok deportálásához és a róluk szóló megemlékezésekhez kapcsolódó főbb helyszínek és archívumok megóvása.

(2) Mindegyik fellépésben prioritást kaphat valamennyi tagország polgárainak és civil társadalmi szervezeteinek kiegyensúlyozott integrációja, ahogyan azt a 2. cikk d) pontjában megfogalmazott egyedi cél előírja.

4. cikk: **A közösségi intézkedések formái**

(1) A közösségi intézkedések támogatások vagy közbeszerzési szerződések formájában valósulhatnak meg.

(2) A közösségi támogatások különféle formában nyújthatók, például működési vagy programtámogatásként, ösztöndíjként, illetve jutalomként.

(3) A közbeszerzési szerződések olyan szolgáltatások beszerzésére terjednek ki, mint például programok szervezése, tanulmányok és kutatások, tájékoztatási és terjesztési eszközök, nyomon követés és értékelés.

(4) Közösségi támogatásban csak azok részesülhetnek, akik megfelelnek a melléklet II. részében megfogalmazott feltételeknek.

5. cikk: **Részvétel a programban**

A programban a következő országok vehetnek részt (a továbbiakban: résztvevő országok):

a) a tagállamok;

b) az EGT-megállapodásban részes EFTA-államok, az EGT-megállapodás rendelkezéseinek megfelelően;

c) az előcsatlakozási támogatásban részesülő tagjelölt országok, azoknak az általános elveknek, illetve a közösségi programokban való részvételük azon általános feltételeinek megfelelően, amelyeket a velük kötött keretmegállapodások tartalmaznak;

d) a nyugat-balkáni országok, a közösségi programokban való részvételük általános elveiről szóló keret-megállapodások alapján velük létrehozandó szabályozásnak megfelelően.

6. cikk: **A program hozzáférhetősége**

A program nyitva áll mindazon érintettek előtt, akik támogatják az aktív európai polgárságot, különös tekintettel a helyi hatóságokra és szervezetekre, az európai politikák kutatóintézetekre (szellemi műhelyek), polgárok csoportjaira és egyéb civil társadalmi szervezetekre.

7. cikk: Együttműködés nemzetközi szervezetekkel

A program kiterjedhet a vonatkozó nemzetközi szervezetekkel – pl. Európa Tanács, UNESCO – az aktív európai polgárság terén folytatott közös és innovatív tevékenységekre; az együttműködés közös hozzájárulások alapján, valamint a költségvetési rendeletnek és az egyes intézetek vagy szervezetek különböző szabályainak megfelelően történik.

8. cikk: Végrehajtási intézkedések

(1) A Bizottság – a melléklet rendelkezéseinek megfelelően – meghozza a program végrehajtásához szükséges intézkedéseket.

(2) A 9. cikk (2) bekezdésében meghatározott eljárásnak megfelelően a következő intézkedéseket kell meghozni:

a) a program végrehajtásának szabályozása, beleértve az éves munkatervet, a kiválasztás kritériumait és a kiválasztási eljárást;

b) a program különböző kezdeményezései közötti általános egyensúly;

c) a program ellenőrzésének és értékelésének módjai;

d) a Közösség által nyújtott pénzügyi támogatás (összeg, időtartam, elosztás és kedvezményezett) az összes működési támogatás, az 1. fellépés szerinti többéves testvérváros megállapodások és a 3. fellépés szerinti, széles tömegeket vonzó események tekintetében.

(3) A program végrehajtásához szükséges összes egyéb intézkedést a 9. cikk (3) bekezdésében meghatározott eljárásnak megfelelően kell meghozni.

(4) A (2) bekezdésben említett eljárás részeként a Bizottság a mellékletben ismertetett minden egyes fellépés esetében iránymutatást dolgozhat ki, hogy az aktív európai polgársággal kapcsolatos prioritások változása esetén a programot annak megfelelően módosíthassa.

9. cikk: A bizottság

(1) A Bizottság munkáját egy bizottság segíti.

(2) Az e bekezdésre történő hivatkozás esetén az 1999/468/EK határozat 4. és 7. cikkét kell alkalmazni, tekintettel ugyanazon határozat 8. cikkének rendelkezéseire.

Az 1999/468/EK határozat 4. cikkének (3) bekezdésében megállapított határidő két hónap.

2006.12.27. HU Az Európai Unió Hivatalos Lapja L 378/35

(3) Az e bekezdésre történő hivatkozás esetén az 1999/468/EK határozat 3. és 7. cikkét kell alkalmazni, tekintettel ugyanazon határozat 8. cikkének rendelkezéseire.

(4) A bizottság elfogadja eljárási szabályzatát.

10. cikk: Koherencia az egyéb közösségi és európai uniós eszközökkel

(1) A Bizottság biztosítja a koherenciát és a kiegészítő jelleget e program és a közösségi fellépés egyéb területein – különösen az oktatás, a szakképzés, a kultúra, az ifjúság, a sport, a környezet, az audiovizuális ágazat és a média, az alapvető jogok

és szabadságok, a társadalmi integráció, a nemek közötti egyenlőség, a megkülönböztetés, a rasszizmus és az idegengyűlölet valamennyi formájának leküzdése, a tudományos kutatás, az információs társadalom, valamint a Közösség külső fellépése területén (különösen az európai szomszédsági politika szintjén) – alkalmazott eszközök között.

(2) A program más közösségi és európai uniós eszközökkel közösen használhat forrásokat olyan fellépések megvalósítására, amelyek mind e program, mind az egyéb eszközök céljainak megfelelnek.

11. cikk: A pénzügyi keretösszeg

(1) A program megvalósítására rendelkezésre álló pénzügyi keretösszeg az 1. cikkben meghatározott időszakra 215 milliárd EUR.

(2) Az éves előirányzatokat a pénzügyi kereten belül a költségvetési hatóság engedélyezi.

12. cikk: Pénzügyi rendelkezések

(1) A pénzügyi támogatás jogi személyek számára történő kifizetések formájában valósul meg. A kezdeményezés és a kitűzött cél természetétől függően természetes személyek is részesülhetnek támogatásban.

(2) A Bizottság a program keretein belül megvalósított fellépésekért vagy projektekért díjat ítélt meg természetes vagy jogi személyeknek.

(3) A 2342/2002/EK, Euratom rendelet 181. cikkének megfelelően és a kezdeményezés természetétől függően átalányfinanszírozás és/vagy egységre vetített ár-szabás engedélyezhető.

(4) Természetbeni társfinanszírozás engedélyezhető.

(5) A kedvezményezettek jellegzetességeire és a fellépések természetére figyelemmel a Bizottság felmentheti a kedvezményezetteket a javasolt intézkedés vagy munkaprogram végrehajtására

való szakmai alkalmasság, illetve az ahhoz szükséges minősítés igazolása alól.

(6) Kisebb támogatások esetében a kedvezményezett által szolgáltatandó információk mennyisége korlátozható.

(7) Meghatározott esetekben – mint pl. kisebb támogatások odaítélése esetén – a kedvezményezett felmenthető azon kötelezettség alól, hogy igazolja a tervezett projekt vagy munkaprogram kivitelezéséhez szükséges pénzügyi kapacitását.

(8) A 2342/2002/EK, Euratom rendelet 162. cikkében meghatározott általános európai érdeket szolgáló célt képviselő szervek számára a program keretein belül odaítélt működési támogatások hosszabbítás esetén nem csökkennek automatikusan.

13. cikk: A Közösség pénzügyi érdekeinek védelme

(1) A Bizottság gondoskodik arról, hogy az e határozat alapján finanszírozott fellépések megvalósításakor a Közösség pénzügyi érdekei ne sérüljenek; ehhez a csalást, korrupciót és bárminemű más illegális tevékenységet megakadályozó preventív intézkedéseket alkalmaz, eredményes ellenőrzéseket folytat, az indokolatlanul kifizetett összegeket visszafizetteti, és – amennyiben szabálytalanságokra

bukkan – hatásos, arányos és elrettentő szankciókat szab ki az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek védelméről szóló, 1995. december 18-i 2988/95/EK, Euratom (1) és a az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek csalással és egyéb szabálytalanságokkal szembeni védelmében a Bizottság által végzett helyszíni ellenőrzésekről és vizsgálatokról szóló, 1996. november 11-i 2185/96/EK, Euratom tanácsi rendelet

(2), valamint az Európai Csaláselleni Hivatal (OLAF) által lefolytatott vizsgálatokról, szóló 1999. május 25-i 1073/1999/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletnek (3) megfelelően.

(2) A program keretein belül finanszírozott közösségi fellépések esetében a 2988/95/EK, Euratom rendelet 1. cikkének (2) bekezdésében említett szabálytalanság a közösségi jog valamely rendelkezésének vagy valamely szerződéses kötelezettségnek egy gazdasági szereplő általi, annak cselekménye vagy mulasztása útján történő megsértése, amelynek eredményeként az Unió általános költségvetése vagy a Közösségek által kezelt költségvetések kárt szenvednek vagy szenvednének, indokolatlan kiadási tételek miatt.

L 378/36 HU Az Európai Unió Hivatalos Lapja 2006.12.27.

(1) HL L 312., 1995.12.23., 1. o.

(2) HL L 292., 1996.11.15., 2. o.

(3) HL L 136., 1999.5.31., 1. o.

(3) A Bizottság csökkenti, felfüggeszti, vagy visszafizeteti az egy adott kezdeményezésre odaítélt pénzügyi támogatás összegét, amennyiben szabálytalanságokra bukkann – beleértve ezen határozat rendelkezéseinek, vagy a szóban forgó pénzügyi támogatást odaítélő egyedi határozatnak, szerződésnek vagy megállapodásnak figyelmen kívül hagyását –, vagy ha tudomást szerez arról, hogy a Bizottság jóváhagyásának kérvényezése nélkül a kezdeményezésen olyan változtatást eszközöltek, amely a projekt természetével vagy megvalósításának feltételeivel ellentétes.

(4) Amennyiben a kedvezményezett nem tartja magát a határidőkhöz, vagy a kezdeményezés megvalósítása nem halad előre olyan mértékben, hogy az odaítélt pénzügyi támogatás egésze indokolt lenne, a Bizottság felkéri a kedvezményezettet, hogy meghatározott időn belül nyújtsa be észrevételeit. Amennyiben a kedvezményezett nem szolgál kielégítő válasszal, a Bizottság törölheti a hátralévő pénzügyi támogatást és követelheti a már kifizetett összegek visszafizetését.

(5) Bárminemű jogtalan kifizetést vissza kell fizetni a Bizottságnak. A késedelmes visszafizetésekre kamatot kell felszámítani a költségvetési rendeletben megállapított feltételek szerint.

14. cikk: Nyomon követés és értékelés

(1) A Bizottság gondoskodik a program rendszeres nyomon követéséről. A nyomon követési és értékelési folyamat eredményeit hasznosítani kell a program végrehajtásakor. Az ellenőrzés különösképpen magába foglalja a (3) bekezdés a) és c) pontjában megnevezett jelentések elkészítését.

A konkrét célok módosíthatók a Szerződés 251. cikkének megfelelően.

(2) A Bizottság gondoskodik a program rendszeres, külső és független értékeléséről, és rendszeresen tájékoztatja az Európai Parlamentet.

(3) A Bizottság benyújtja az Európai Parlamenthez, a Tanácshoz, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottsághoz, valamint a Régiók Bizottságához a következőket:

- a) az elért eredményekről és a program végrehajtásának minőségi és mennyiségi aspektusairól szóló időközi értékelő jelentés legkésőbb 2010. december 31-ig;
- b) a program folytatásáról szóló közleményt legkésőbb 2011. december 31-ig;
- c) az utólagos értékelésről készült jelentést legkésőbb 2015. december 31-ig.

15. cikk: Átmeneti rendelkezés

A 2004/100/EK határozat értelmében a 2006. december 31-e előtt megindult fellépések – megvalósításuk befejezéséig – az említett határozat hatálya alá tartoznak. A költségvetési rendelet 18. cikke értelmében a 2004/100/EK határozat szerint rosszul kifizetett összegek visszafizetéséből származó célhoz kötött bevételeknek megfelelő előirányzatok rendelkezésre bocsáthatók a program számára.

16. cikk: Hatálybalépés

Ez a határozat az Európai Unió Hivatalos Lapjában való kihirdetését követő napon lép hatályba. Ez a határozat 2007. január 1-jétől alkalmazandó.

Kelt Strasbourgban, 2006. december 12-én.

az Európai Parlament részéről

az elnök

Josep BORRELL FONTELLES

a Tanács részéről

az elnök

Mauri PEKKARINEN

2006.12.27. HU Az Európai Unió Hivatalos Lapja L 378/37

MELLÉKLET

I. A FELLÉPÉSEK ISMERTETÉSE

Kiegészítő információk a programhoz történő hozzáférésre vonatkozóan

A 6. cikkben említett civil társadalmi szervezetek magukba foglalnak többek között szakszervezeteket, az önkéntes munka és az amatőr sport terén tevékenykedő szervezeteket és oktatási intézményeket.

1. fellépés: Aktív polgárokat Európának

Ez a fellépés a programnak azon részét képezi, amely kifejezetten a polgároknak részvételi lehetőséget nyújtó tevékenységekre irányul. Ezek a tevékenységek az alábbi két intézkedési típusba taroznak:

Testvérváros-program

Ez az intézkedés olyan tevékenységeket céloz meg, amelyek európai polgárok testvérvárosi tevékenység keretein belül történő közvetlen cseréjével kapcsolatosak, vagy azt segítik. Ezek lehetnek egyszeri vagy próba projektek, de lehetnek intenzívebb szervezés alapján létrejövő strukturált, többéves és több résztvevős megállapodás formáját öltő projektek is, amelyek számos tevékenységet magukba foglalnak a polgárok számára szervezett találkozótól a testvérvárosi tevékenységek keretein belül szervezett, általános érdeklődésre számot tartó témákban rendezett egyedi konferenciákig vagy szemináriumokig, és a hozzájuk tartozó kiadványokig. Ez az intézkedés aktívan hozzájárul egymás megismerésének és kölcsönös megértésének fokozásához.

2007-re, 2008-ra és 2009-re strukturális támogatás nyújtható közvetlenül az Európai Települések és Régiók Tanácsának (CEMR), amely a testvérváros-programok területén tevékenykedő, általános európai jelentőségű célokat követő szervezet.

A polgárok projektjei és az azokat kísérő intézkedések

Ezen intézkedés keretein belül számos, nemzetek feletti és ágazatok közötti dimenzióval rendelkező, a polgárok közvetlen részvételét biztosító projekt nyer támogatást. A helyi szintű részvétel ösztönzését célzó projektek elsőbbséget élveznek. Az ilyen projektek a felismert igények kielégítésének lehetőségeit tárják fel innovatív megközelítések révén; terjedelmüket és tartalmukat a társadalmi események határozzák meg. Ösztönözni kell az új technológiák, különösen az információs társadalom technológiáinak használatát. Ezek a projektek különböző háttérrel rendelkező polgárok találkozását biztosítják, akik együtt cselekszenek, vagy európai témákról folytatnak eszmecsereket, és ezáltal elősegítik a kölcsönös megértést és tudatosítják az európai integráció folyamatát. A testvérváros-projektek és a polgárok projektjeinek javítására kísérő intézkedéseket kell kidolgozni, amelyek révén a polgárok kicserélhetik a náluk bevált gyakorlatot, összegyűjthetik a helyi és a regionális szinten érintettek – beleértve a hatóságok – tapasztalatait, és új készségeket fejleszthetnek ki pl. képzések révén. Tájékoztatásul: ez a fellépés a programra juttatott teljes költségvetés legalább 45 %-át kapja.

2. fellépés: Aktív civil társadalmat Európában

Strukturális támogatás az európai politikai kutatóintézeteknek

(„szellemi műhelyek”)

Az európai témákkal kapcsolatos új ötletekkel és gondolatokkal fellépő intézetek fontos intézményes partnerek, akik az EU intézményeinek független stratégiai, ágazatok feletti ajánlásokat tudnak tenni. Tevékenységükkel megélelnkíthetik a – mindenekelőtt az európai uniós polgársággal és az európai értékekkel és kultúrával kapcsolatos – eszmecsereket. Az intézkedés azon szervezetek intézményi kapacitásának fokozását célozza, amelyek reprezentatívak, valós hozzáadott európai értéket nyújtanak, fontos multiplifikációs hatással lehetnek, és végezetül együtt tudnak működni a program egyéb kedvezményezettjeivel. A transzeurópai hálózatok

fejlesztése nagy jelentőséggel bír ezen a területen. A támogatások odaítélése olyan többéves munkaprogram alapján történhet, amely témák és tevékenységek széles skáláját öleli fel. 2007-re, 2008-ra és 2009-re strukturális támogatás nyújtható közvetlenül a „Groupement d'études et de recherches Notre Europe” nevű egyesületnek és az „Institut für Europäische Politik”-nak, mint általános európai jelentőségű célokat követő szervezeteknek.

Strukturális támogatás európai szintű civil társadalmi szervezeteknek

A civil társadalmi szervezetek a társadalmi részvétel polgári, oktatási, kulturális és politikai tevékenységeinek fontos részét képezik. Szükség van rájuk és arra, hogy európai szinten működni és együttműködni tudjanak. Képesnek kell lenniük továbbá arra, hogy konzultációk révén részt vegyenek a politika kialakításában. Ez az intézkedés biztosítja számukra azt a cselekvőképességet és stabilitást, amely ahhoz szükséges, hogy ágazatközi és horizontális dimenzióban, nemzetek feletti katalizátorként működhessenek európai szinten tagjaik és a civil társadalom számára, és ezáltal hozzájáruljanak a program céljaihoz. A transzeurópai hálózatok és európai egyesületek fejlesztése nagy jelentőséggel bír ezen a munkaterületen. A támogatások odaítélése olyan többéves munkaprogram alapján történhet, amely témák és tevékenységek széles skáláját öleli fel.

L 378/38 HU Az Európai Unió Hivatalos Lapja 2006.12.27.

2007-re, 2008-ra és 2009-re strukturális támogatás nyújtható közvetlenül három olyan szervezetnek, amely általános európai jelentőségű célokat követ: az Európai Szociális Nem Kormányzati Szervezetek Platformjának, az Európai Mozgalomnak és a Menekültek és Száműzöttek Európai Tanácsának.

Civil társadalmi szervezetek által kezdeményezett projektek támogatása

A helyi, regionális, nemzeti szintű, vagy európai szintű civil társadalmi szervezetek bevonhatják a polgárokat vagy képviselhetik érdekeiket eszmecserék, kiadványok, állásfoglalások és egyéb konkrét transznacionális projektek révén.

Azáltal, hogy tevékenységük európai dimenziót kap, vagy arra épít, a civil társadalmi szervezetek fokozhatják cselekvőképességüket, és szélesebb közönséghez juthatnak el. A különböző tagállamok civil társadalmi szervezetei közötti

közvetlen együttműködés hozzájárul a különböző kultúrák és nézőpontok kölcsönös megértéséhez és a közös érdekek és értékek felismeréséhez. Bár ez egyedi projektek formájában is megvalósulhat, a hosszabb távú megközelítés tartósabb hatást eredményez, valamint hálózatok és kapcsolódási pontok kialakulását biztosítja.

Tájékoztatásul: ez a fellépés a programra juttatott teljes költségvetés közel 31 %-át kapja.

3. fellépés: Együtt Európáért

Széles tömegeket vonzó események

Ez az intézkedés olyan eseményeket támogat, amelyeket a Bizottság, adott esetben a tagállamokkal vagy más érintett partnerekkel együttműködésben szervez, és amelyek tekintélyes méretűek és hatókörűek, visszhangot váltanak ki az európai

népek körében, fokozzák bennük az egyazon közösséghez tartozás érzését, tudatosítják bennük az Európai Unió történetét, vívmányait és értékeit, bevonják őket a kultúrák közötti párbeszédbe és hozzájárulnak európai identitásuk fejlődéséhez. Ilyen események lehetnek többek között a történelmi eseményekről való megemlékezések, az európai vívmányok megünneplése, művészeti események, a meghatározott témákkal kapcsolatos tájékoztató rendezvények, összeurópai konferenciák és a jelentősebb teljesítményekre figyelmet felhívó díjak átadása. Ösztönözni kell az új technológiák, különösen az információs társadalom technológiáinak használatát.

Kutatások

A Bizottság kutatásokat, felméréseket és közvélemény-kutatásokat (Eurobarometer) végez, hogy világosabb képet alkothasson az európai szinten aktív polgárságról.

A tájékoztatás és a terjesztés eszközei

Tekintettel a polgárokra helyezett hangsúlyra és az aktív uniós polgárság területén megvalósítandó kezdeményezések széles skálájára, részletes tájékoztatásra van szükség a program különböző tevékenységeiről, egyéb, az uniós polgársággal kapcsolatos európai megmozdulásokról és más releváns kezdeményezésekről; ezek az információk egy internetes portál és más eszközök segítségével jutnak el az érdekeltekhez.

2007-re, 2008-ra és 2009-re strukturális támogatás nyújtható közvetlenül az „*Association Jean Monnet*”, a „*Centre européen Robert Schuman*”, valamint a nemzeti és európai szintű szövetséget alkotó „*Maisons de l'Europe*” szervezetnek, amelyek mindegyike általános európai jelentőségű célt követ.

Tájékoztatásul: ez a fellépés a programra juttatott teljes költségvetés közel 10 %-át kapja.

4. fellépés: Aktív Európai Emlékezés

E kezdeményezés keretében az alábbi típusú projektek támogathatók:

- a tömeges deportálásokhoz kapcsolódó főbb helyszínek és emlékhelyek megóvása, a náciizmus idején létesített volt koncentrációs táboroknak, továbbá más, a náciizmus alatti tömeges mártíromsághoz és emberirtáshoz kapcsolódó helyszíneknek, valamint azon archívumoknak a megőrzése, amelyek az ezen események dokumentálását szolgálják, illetve az áldozatok, csakúgy mint az embertelen körülmények között a holokauszt elől embertársaikat menekítő személyek tekintetében az emlékezetet ápolják;
- a sztálinizmushoz kapcsolódó tömeges emberirtások és tömeges deportálások áldozatai emlékének ápolása, csakúgy mint az ezen eseményekhez kapcsolódó emlékhelyek és az ezen események dokumentálását szolgáló archívumok megőrzése.

Ez a fellépés a programra juttatott teljes költségvetés közel 4 %-át kapja.

II. A PROGRAM LEBONYOLÍTÁSA

A program végrehajtásának vezérelvei az átláthatóság és a nyitottság számos szervezet és projekt felé. Ennek következtében a projektek és a tevékenységek kiválasztása alapvetően nyílt ajánlattételi eljárás útján történik. Ettől eltérni csak nagyon sajátos esetekben, és a 2342/2002/EK, Euratom rendelet 168. cikke (1) bekezdése c) és d) pontjának maradéktalanul eleget téve lehet.

2006.12.27. HU Az Európai Unió Hivatalos Lapja L 378/39

A program kialakítja a többéves partnerprogramok elvét, amely programok kölcsönösen elfogadott célkitűzéseken alapulnak, és az eredmények elemzésére épülnek, hogy ezzel kölcsönös előnyöket biztosítsanak mind a civil társadalom, mind az Európai Unió számára. Az e program keretében kötött, egyszeri támogatásról szóló megállapodáson keresztül allokált finanszírozás maximális időtartama 3 év.

Egyes fellépések esetében végrehajtott ügynökségek, vagy – különösen az 1. fellépés esetében – nemzeti ügynökségek részvételével zajló, közvetett centralizált lebonyolításra lehet szükség.

Minden fellépés transznacionális alapon valósul meg. Így ösztönzi a polgárok és eszmék mobilitását az Európai Unióban.

A hálózatépítés aspektusai és a multiplikációs hatásokra való összpontosítás – beleértve az információs és kommunikációs technológiák használatát – fontos szerepet tölt be, és tükröződik mind a tevékenységek típusában, mind a részt vevő szervezetek széles skálájában. Ösztönzést kap a programban részt vevő érintettek különböző csoportjai közötti párbeszéd és kapcsolódási pontok kialakulása.

A program költségvetése kiterjedhet a program lebonyolításához és céljainak megvalósításához közvetlenül szükséges előkészítő, további felügyeleti, nyomon követési, könyvvizsgáló és értékelő tevékenységekre, nevezetesen kutatásokra, megbeszélésekre, információs és publikációs tevékenységre, az információcserét szolgáló információs technológiai hálózatokkal kapcsolatos kiadásokra, illetve bármi más adminisztratív vagy technikai segítségre történő kiadásra, amelyhez a Bizottság a program lebonyolítása érdekében folyamodik.

A program teljes adminisztratív költségeinek az adott programban előírt feladatokkal arányosnak kell lenniük, és – indikatív értéként – a programra juttatott teljes költségvetés közel 10 %-ának kell megfelelniük.

A Bizottság tájékoztató, publikációs és információterjesztési tevékenységeket is végezhet, ezáltal biztosítva a program által támogatott tevékenységek széles körű ismertségét és jelentős hatását.

III. PÉNZÜGYI ELLENŐRZÉSEK ÉS VIZSGÁLATOK

Az e határozat alapján kiválasztott projektek esetében egy mintavételes könyvvizsgáló rendszer kerül bevezetésre.

Az utolsó kifizetéstől számított öt éven át a támogatásban részesült kedvezményezett köteles a Bizottság számára hozzáférést biztosítani minden, a kiadásokat dokumentáló irathoz. A támogatásban részesült kedvezményezett gondoskodik arról, hogy a Bizottság hozzáférhessen az esetleges partnerek vagy tagok birtokában lévő iratokhoz is.

A Bizottság – közvetlenül saját alkalmazottai, vagy bármely más, általa kiválasztott minősített külső intézmény révén – könyvvizsgálatot folytathat arról, hogy a támogatás hogyan került felhasználásra. Ilyen vizsgálatokra a szerződés fennállásának teljes ideje alatt, illetve a zárkifizetés dátumát követő öt éven belül kerülhet sor. A könyvvizsgálat eredményeinek függvényében a Bizottság adott esetben visszafizetetésről határozhat. Biztosítani kell a Bizottság alkalmazottainak és a Bizottság által felhatalmazott külső személyeknek a kedvezményezett irodahelyiségeibe való akadálytalan bejutást és az akadálytalan hozzáférést mindazokhoz az információkhoz – beleértve az elektronikus formában tároltakat is –, amelyek a könyvvizsgálat lefolytatásához szükségesek.

A Számvevőszék és az Európai Csaláselleni Hivatal (OLAF) a Bizottságéval azonos jogokkal rendelkezik, különösen a hozzáférési jogok tekintetében.

L 378/40 HU Az Európai Unió Hivatalos Lapja 2006.12.27.

MÁSODIK RÉSZ (FORRÁS?)

A fiatalok részvételével kapcsolatos munka a megközelítések, szereplők és cselekvési szintek széles választékát foglalja magában. A Schengen Szimpózium csak egy volt a számos kezdeményezés közül ezen a területen, ez az oka annak, hogy az utánkövető szeminárium résztvevői általánosabb problémákkal is foglalkoztak a fiatalok részvételével kapcsolatban. Megvitaták a véleményeiket a részvétel szimpózium során feltárt megközelítéseit illetően, és áttekintették a különböző érintett csoportok szerepét a fiatalok bevonásának különböző területein. Továbbá megosztották nézeteiket szakpolitikai kérdések és kutatások kapcsán, és különböző perspektívákból megvizsgálták annak a lehetőségét, hogy hogyan lehet támogatni a fiatalok részvételét.

A részvétel megközelítései a szimpóziumon

1. Különböző nézőpontokból lehet megközelíteni a részvételt. A szimpózium szervezői úgy látják, hogy az esemény a következő megközelítésekre helyezte a hangsúlyt:

- A részvétel mint beilleszkedés a társadalom különböző folyamataiba.
- A részvétel mint hatalommegosztás a közhivatalok és a fiatalok között.
- A részvétel mibenlétének tanulása (szemben annak a megtanulásával, hogy hogyan kell részt venni; a Philippe Nevioux által javasolt megközelítés)

2. A szimpózium alatt az érződött, hogy a résztvevők sok figyelmet szenteltek a demokratikus folyamatokban való részvételnek, annak ellenére, hogy az előkészítő dokumentumok az ifjúsági részvétel számos más aspektusával is foglalkoztak. E szűkebb megközelítés oka az lehetett, hogy a résztvevők és „input személyek” tapasztalata és háttere elsősorban erre a területre – a demokratikus és politikai folyamatokban való részvétellel – korlátozódik. Az is valószínűsíthető, hogy a résztvevők kiválasztásánál az ilyen háttérrel rendelkezők kaptak prioritást, annak ellenére, hogy egyre növekvő tendencia az ifjúsági részvétel nagyobb perspektívába helyezése (lásd például a Bizottság közleményét 2007. szeptemberéből).

3. Az ifjúsági részvétellel kapcsolatos egyik kihívás a sérülékeny csoportok bevonása, mint például a megváltozott cselekvőképességűek, vagy a gazdaságilag hátrányos helyzetűek csoportjai. Ugyanakkor ezzel a problémával a szimpózium csak nagyon korlátozott mértékben foglalkozott, annak ellenére, hogy két műhelymunka is ennek a kérdéskörnek a mélyebb feltárásával foglalkozott.
4. A szimpóziumon elhangzottak tartalmában nagy aránytalanság fedezhető fel a részvétel két oszlopát illetően: a jogok és kötelezettségek tekintetében. Sok érv született amellett, hogy miért kell jogokat adni a fiataloknak, miközben a kötelezettségek ügye háttérbe szorult. Emiatt felmerül az igény ennek az aránytalanságnak a helyreállítására és az ifjúsági részvétel kérdésének kiegyensúlyozott megközelítésére: az aktív állampolgárság gondolatához kötődő jogok és kötelezettségek egyforma súlyú kezelésére.
5. Nagy szükség van az ifjúsági részvétellel kapcsolatos kérdések megvitatására a legtágabban vett érintettek körében („grassroot level”) olyan témakörökben, mint a különböző szereplők feladatai és felelősségei, célok és módszerek, rendelkezésre álló erőforrások. Nem ismert, hogy ezek a megbeszélések milyen intenzitással zajlanak Európa-szerte, mivel nemzetközi szinten nincs erre vonatkozó elérhető információ. Néhány ifjúsági munkás úgy érzi, hogy ez az információhiány hátráltatja a jó gyakorlatok megosztását Európa különböző részei között.
6. Kérdéses a fiatalok közhatalmi intézményekben való képviselőtének demokratikus legitimitációja, mivel ez azon alapszik, hogy a fiatalok különböző szervezetek, intézmények, testületek tagjai. Statisztikai adatok (például az Eurobarometer által gyűjtöttek) világosan mutatják, hogy a fiatalok nagy része kívül marad az ilyen struktúrákon, ami azt eredményezi, hogy az ő érdekeik és nézeteik nincsenek képviselve a struktúrákon belül lévő fiatalokon keresztül. Ezt a problémát nem hagyhatják figyelmen kívül azok a döntéshozók, akik a fiatalok bevonására törekednek.
7. Mivel a részvétel hagyományos módjai hanyatlóban vannak, alapvető, hogy kialakítsuk a részvétel mibenlétének új értelmezését. A felnőttek a részvétel kérdésére a saját tapasztalataikon keresztül tekintenek (mely gyakran kapcsolatban van valamilyen szervezetben vagy mozgalomban való részvétellel), és gyakran kijelentik, hogy kihívást jelent a részvétel új formáival való munka, melyek olyan új fejleményekhez kötődnek, mint az Internet (pl. csetszobák, fórumok) vagy a civil akciók (pl. bojkottok, nem-formális csoportok stb.)
8. A részvétel új formáinak elősegítésével kapcsolatos tapasztalatok nagy különbségeket mutatnak a különböző csoportok, intézmények és szervezetek között. Némely kezdeményezésből siker lesz (pl. Viviane Reding EU biztos csetje fiatalokkal 2004-ben, fiatalok sms-akciója a 2007-es lengyel elnökválasztás előtt stb.), mások kevés eredményt hoznak (pl. online konzultáció fiatalokkal különböző szakpolitikai kérdésekben). Ugyanakkor nagyon kevés bizonyíték van arra vonatkozóan, hogy a hagyományos részvétel mely formái működnek és melyek nem.
9. Az ifjúsági részvétel nemzetközi szinten számos akadályba ütközik, mint például a nyelvi készségek vagy az európai struktúrák és eljárások hiányos ismerete. Ez továbbra is egy kérdéses terület marad, mivel nem sikerült hatékony módokat találni a kérdés megközelítésére.

10. A szimpózium résztvevőinek tapasztalatai megerősítik, hogy a fiatalok több érdeklődést mutatnak a részvételre konkrét projektekben, melyek a környezetvédelemmel vagy kultúrával kapcsolatosak, mint elméleti vitákban való részvételre, vagy vezetői/politikai posztok betöltésére (bizottságokban, tanácsokban való részvétel stb.). Ez a megfigyelés segíthet olyan hatékony módok meghatározásában, melyek elősegítik a különböző tevékenységekben való ifjúsági részvételt. A fiatalok részvétele elkezdődhet egy sport klubban vagy zenész csoportban, és utána elősegíthető, hogy kiterjedjen más területekre, például önkéntes munkára, közösségi tevékenységekre stb.
11. A fiatalok részvételének kulcsa a tulajdonlás. A fiatalok sokkal nagyobb motivációt éreznek a különböző cselekvésekben való részvételre, ha azt érzik, hogy a kezdeményezésekkel kapcsolatos különböző felmerülő kérdésekbe tényleges beleszólásuk van.
12. Sok fiatal első részvételi tapasztalata a helyi környezetéhez kötődik (helyi közösség, iskola, ifjúsági klub stb.), ezért az ifjúsági részvételnek a helyi szereplők – mint például az önkormányzatok, ifjúsági munkások és ifjúsági szervezetek – elsődleges feladatának kell lennie.
13. Európa-szerte különböző hagyományai vannak az ifjúsági munkának, és ebből következően különbözőképpen határozzák meg, hogy mit jelent az ifjúsági munka, és mit lehet ifjúsági részvételnek nevezni. Kiderült, hogy egyes országokban például a sporttal kapcsolatos tevékenységeket ifjúsági részvételi kezdeményezéseknek tekintik (pl. Németország), míg másokban ezeket nem tekintik tipikus ifjúsági részvételi projekteknek (pl. Luxembourg, Belgium). Ennek köszönhetően az Európa különböző részeiből érkező statisztikai adatok összehasonlítása nem lehetséges. Továbbá az ilyen különbségek hatással vannak arra, hogy az egyes országokban a fiatalok mely csoportjai vannak nagyobb hatással a politikaformálási folyamatokra.

Ifjúsági szervezetek és részvétel

1. Számos nemzetközi ifjúsági szervezet csak egy felső réteget éri el a fiataloknak: magas színvonalú oktatásban részt vett, angolul beszélő, sok lehetőséggel rendelkező fiatalokat. Ez ismét azt a kérdést veti fel, hogy ezek a szervezetek mennyire tekinthetők alkalmasnak az Európában élő fiatalok többségének képviseletére.
2. Sok kritikus rámutat arra, hogy az ifjúsági szervezetek nem nyitottak minden fiatal felé. Ugyanakkor nem alaptalan az az érvelés, hogy a szervezetek azért alakulnak, hogy egy konkrét célt, társadalmi változást elérjenek, ezért célközönségük egy jól körülhatárolható csoport, mely osztozik a szervezet értékeiben, és melynek a tagjai hozzá tudnak járulni a célok eléréséhez. Ezért nem várható el, hogy egy szervezet nyitott legyen minden fiatal számára, hiszen nem minden fiatal osztja egy konkrét szervezet nézeteit és azonosul annak céljaival.
3. Számos szervezet kijelenti, hogy nyitott a fiatalok és a sérülékeny csoportok felé. A gyakorlatban ugyanakkor megfigyelhető, hogy a bekapcsolódás feltételei, amiket felkínálnak, és az elvárások, amiket támasztanak, valójában nem segíti elő a fiatalok részvételét. A szervezetek ezért kifejezik azt az igényüket, hogy

- tanácsadásra és know-how átadásra van szükségük abban, hogy hogyan alakíthatnak ki jobb feltételeket és infrastruktúrát a részvételre, vagy fiatalbarát szervezeti struktúrákat, melyek elősegítik a hasznos részvételt a szervezetben.
4. Megfigyelhető, hogy a bevándorló háttérrel rendelkező fiatalok csak korlátozott mértékben vesznek részt az ifjúsági szervezetek tevékenységében. Ez egyrésztől visszavezethető kulturális tényezőkre, másrésztől a részvételt segítő családi, iskolai vagy ifjúsági munkásoktól jövő támogatás hiányára. Ezért javaslat született tapasztalatcserék elindítására azoknak a nemzeti és helyi szintű szervezeteknek a körében, melyek sikeres módokat találtak a fiatal bevándorlók projektekbe és kezdeményezéseibe való bevonására, különös tekintettel azokra a szervezetekre, melyek projektjeiket a Te is más vagy – te sem vagy más kampány keretében valósították meg.
 5. Az ifjúsági szervezetek gyakran tudatosan figyelik az ifjúsági részvétel területén jelentkező újdonságokat (mivel a saját taglétszámuk csökkenőben van), és aktívan keresik a lehetőségeket a fiatalok bevonására. Némelyikük figyelemreméltó módokat talált a probléma jobb megközelítésére, úgyhogy a tapasztalatok megosztása e téren hasznos volna a többi szervezet számára.
 6. Az ifjúsági szervezetek továbbra is az egyik legfontosabb tényezőt jelentik az ifjúsági részvétel terén. Erősségük a tudás és tapasztalat előállítása és továbbadása, ők biztosítják a szükséges folyamatosságot a többi szereplővel való együttműködés során, különös tekintettel az önkormányzatokra.
 7. Számos dolog akadályozza az ifjúsági részvételt az ifjúsági szervezeteken belül. Az ifjúsági munkások gyakran rámutatnak, hogy a szervezeti felépítés nem elég rugalmas ahhoz, hogy reagálni tudjon a fiatalok igényeire. Egy másik akadály a nem megfelelő információáramlás, melynek köszönhetően nem jutnak el a fontos hírek az érdeklődő fiatalokhoz.
 8. Olyan eszközöket, mint például az ifjúsági igazolvány, jobban ki lehetne használni. Ezeket az igazolványokat nem csak arra kellene használni, hogy olcsóbb mozijegyet lehessen velük venni, hanem tágabb lehetőségeket kellene biztosítaniuk. Ezeket az igazolványokat ifjúsági vezetők és önkéntesek kaphatnák, melyekkel kifejezésre lehetne juttatni az elismerést irányukban.
 9. Bátorítani kellene az ifjúsági szervezeteket megbeszélések kezdeményezésére a következő témákban:
 - a, a saját szerepük az ifjúsági részvétel előremozdításában,
 - b, a nem-formális csoportokkal és szervezetbe nem tömörülő fiatalokkal való együttműködés lehetőségei,
 - c, mennyire nyitottak a hasznos részvétel irányában.

Közintézmények és a részvétel

1. Sok kezdeményezés célozza Európában az ifjúsági részvétel előmozdítását a fiatalok körében. Ugyanakkor nincs elég hangsúly fektetve az ifjúsági részvétel fontosságának terjesztésére más érintettek, például közintézmények között. Számukra ez egy új megközelítés, és ezért több támogatást igényelnek a tekintetben, hogy mi a részvétel, és hogyan segítsék azt elő.

2. A közintézmények sokat profitálhatnak a fiatal polgárok bevonásából, ezért ezek a szervek fontos szerepet játszhatnak helyi és nemzeti szinten. Fő felelőségük egyrészt az ifjúsági részvétel támogatása különböző folyamatokban (például azáltal, hogy keretet adnak a részvételre, vagy erőforrásokat biztosítanak), másrészt a fiatalokkal közösen részvételi projektek indítása és koordinálása.
3. Ha a közintézmények a fiatalokkal együtt indítanak és koordinálnak részvételre irányuló projekteket, figyelni kell arra, hogy a fiatalok magukénak érezhessék ezeket a projekteket, és legyen valódi beleszólásuk a tervezésbe, kivitelezésbe, kiértékelésbe és a projektet követő tevékenységekbe, ne csupán szimbolikus legyen a szerepük.
4. Az ifjúsági részvétel helyi vagy nemzeti szintű elősegítése során a különböző szereplők együttműködésére kell törekedni, és ezen a téren sok érdekes kezdeményezés is történt már. Egyik ezek közül a belgiumi Flamand Ifjúsági Minisztérium együttműködése ifjúsági szervezetekkel a változatosság és beilleszkedés témakörében. A minisztérium létrehozott egy platformot a tapasztalatok megosztására és közös projektek indítására. A minisztérium fenntartja a platformot, de nem gyakorol nyomást egyes ötletek vagy megoldások használatára vagy elvetésére. Ennek köszönhetően számos érdekes projekt valósult meg, például egy bevándorlók számára alapított cserkészcsapat.

Ifjúsági politika

1. Az ifjúsági politikaalkotás folyamata során biztosítani kell minden fiatal érdekének képviselését – beleértve a szervezetbe tömörülő és szervezetbe nem tömörülő fiatalokét is. Mivel a részvétel hagyományos módjai egyre kevésbé népszerűek a fiatalok körében, és a nem hagyományos módok egyre jobban terjednek, a fenti irányelv érvényesítése egyre nagyobb kihívást jelent.
2. Megfigyelhető, hogy a helyi szervezetek csak kis mértékben érdeklődnek a nemzeti szintű politikaformáló fórumokon való részvétel iránt. Bizonyos esetekben ennek oka csupán az ilyen lehetőségekről szóló információáramlás korlátozottsága. Sok esetben azonban ez tudatos döntés eredménye, ugyanis az erőforrások korlátozottsága, a know-how hiánya és az érdeklődés csekély volta miatt a helyi szervezetek inkább a helyi projektjeikre koncentrálnak, mint a szakpolitikai kérdésekkel való foglalkozásra.
3. Sok szakpolitikai dokumentum született nemzetközi, nemzeti és regionális szinten a fiatalokkal vagy a fiatalok részvételével kapcsolatban. Ez a bőség egyrészt az eszközök és ötletek sokaságát nyújtja a szakpolitikák megalkotóinak és gyakorlóinak konkrét kérdések megoldása tekintetében. Másrészt a sok dokumentum némileg akadályt is jelent, mivel komoly időt és jelentős tudást igényel a megfelelő dokumentum megtalálása, és annak a meghatározása, hogy az abban foglaltak hogyan használhatók a helyi vagy nemzeti környezetben. Ezért a létező dokumentumok összefoglalása hasznos lenne.
4. Vannak olyan, a részvétel kérdésével foglalkozó projektek és kezdeményezések, például a szimpóziumok, szemináriumok és tréningek, melyeknek célja a politikaalkotók véleményének formálása és a politikaformálási folyamatokra való ráha-

tás a fiatalok helyzetének javítása érdekében. Ugyanakkor nem világos, hogy konkrét projektekből leszúrt tanulságok hogyan építhetők be hatékonyan az ifjúsági politikákba azok különböző szintjein.

Ifjúságkutatás

1. Az ifjúságkutatók fontos szerepet játszanak az ifjúsági részvétel előmozdításában, ezért több lehetőséget kell teremteni a véleménycserére kutatók, fiatalok, ifjúsági munkások és közintézmények között. Az összes felsorolt érintett tud profitálni a többiek tapasztalataiból, és tudják egymást új megoldások és megközelítések keresésére ösztönözni.
2. Az ifjúságkutatások eredményeinek minden érintett számára könnyen hozzáférhetőnek kell lenniük, és megfelelő formában kell őket publikálni, különös hangsúllyal a gyakorlati hasznosíthatóságon. Az ifjúsági munka aktív szereplői és a közintézmények érdekeltek ezen eredmények használatában, de nehézségekbe ütköznek a különböző publikációk zsargonjának megértése során, és nehezen tudják az egyes konklúziókat a napi gyakorlatba átültetni.
3. Általános gyakorlattá kezd válni a jó gyakorlatok és a tapasztalatok megosztása a különböző partnerek között, amely ugyanakkor megmarad az információ-megosztás szintjén, és ritkán jut el a valódi tudásátadásig. Ezért a tudomány művelőinek nagyobb arányú bevonására lenne szükség az ilyen eseményeken annak érdekében, hogy
 - a megosztásra kerülő tapasztalatokat a kutatásukban használni tudják,
 - segítsék a résztvevőket, hogy pusztán információ-átadás helyett gyakorlati tapasztalatokra épülő tudást tudjanak átadni, mely más környezetben mások által is alkalmazható lesz,
 - részt vegyenek a tevékenységek eredményei által képviselt értékek megfogalmazásában.
4. Úgy tűnik, az ifjúságkutatás kevés elismerést kap a tágabb értelemben vett tudományos életben, hiszen ezen a kutatási területen elég kevés a rendelkezésre álló pénzügyi forrás. A támogatás mértékének alacsony volta visszavezethető arra, hogy a támogatások elosztásában szerepet vállaló politikaformálók nem látják az ifjúságkutatás fontosságát, és ezért nem kezelik azt kiemelt területként. Emiatt nagyobb láthatóságot kell biztosítani az ifjúságkutatási területnek, és hatékonyabban kell közvetíteni annak eredményeit a politikaformálók és más érintettek felé.

További szereplők

1. Az ifjúsági részvétel a családokban, iskolákban és helyi közösségekben kezdődik. Ennél fogva a szülők, tanárok, ifjúsági munkások, köztisztviselők és helyi politikusok bevonása alapvetően fontos.
2. Az iskolák kapcsolatban állnak az európai fiatalok nagy többségével. Ezért fontos, hogy ennek a csatornának a kihasználását új módszerekkel tegyük hatékonyabbá, különösen, mivel az ifjúsági részvétel mértéke eltérő a különböző iskolákban. Bizonyos helyeken a fiatalokat bevonják a döntési folyamatokba (pl. közösen

döntenek az iskola költségvetéséről az iskolavezetéssel, a tanárokkal és a szülőkkel), más helyeken a diáktanácsok továbbra is csak szimbolikus jelentőségűek, melyek az iskola jó hírnevét erősítik a külvilág felé, de valódi beleszólás nélkül.

3. Nemzetközi szervezetek, mint például az Európa Tanács vagy az Európai Unió fontos szerepet játszanak az ifjúsági részvétel előmozdításában, különösen a véleményformáló szerepük miatt. Ezen túl azonban fel kellene tártaniuk és terjeszteniük olyan koncepciókat és módszereket, melyek használhatóak a különböző szinteken: nemzetközileg, országosan, helyben (jó példa erre a Te is más vagy – te sem vagy más kampány).
4. A fent említett intézmények lenyűgöző mennyiségű tudást állítottak elő képzési tematikák, módszertanok, módszerek, publikációk formájában és más formákban is. Helyi szinten ugyanakkor ezek a források még mindig nem eléggé ismertek egyrészt nyelvi akadályok miatt, másrészt amiatt, hogy senki nem tud a létezésükről. Éppen ezért szükséges, hogy mind az Európa Tanács, mind az Európai Unió felülvizsgálja az eszközök és források terjesztésének jelenlegi gyakorlatát, és hatékonyabb eljárásokat dolgozzon ki.

Hogyan támogassuk az ifjúsági részvételt – javaslat

1. Különböző csoportoknak eltérő érdekeltségük van az ifjúsági részvétel terén. Ezért fontos, hogy mindezen csoportok számára releváns érveket fogalmazzunk meg az ifjúsági részvétel támogatása mellett.
2. A fiatalok és felnőttek viszonyában elmozdulásnak kell történnie. Ezért a fiatalokkal különböző szerepben foglalkozó felnőtteknek (pl. ifjúsági munkásoknak, tanároknak, koordinátoroknak, szülőknek) lehetőséget kell kapniuk a készségeik fejlesztésére az ifjúsági részvétellel való eredményesebb munkához (például azáltal, hogy részt vehetnek képzéseken, hálózatokban, támogató csoportokban, coaching-ban).
3. Partnerségek kialakítása és a különböző szereplők együttműködése szükséges az ifjúsági részvétel előmozdításához. Ezért szükség van több olyan kezdeményezésre, mely ezeket a szereplőket összehozza, és keretet teremt a párbeszédre a közös célok, gondok és lehetséges együttműködések tekintetében.
4. Különböző kezdeményezések és projektek különbözőképp kapcsolódnak az ifjúsági részvételhez – némelyikük segít a szükséges készségek és kompetenciák kifejlesztésében, mások tudást adnak, megint mások megteremtik a feltételeket és körülményeket a részvételhez. Viszont mindegyik erősíti az ifjúsági részvételt, ezért mindegyiknek megfelelő támogatást kell kapnia (azoknak is, amelyek – úgy tűnik – nincsenek közvetlen hatással a részvételre).
5. Az iskoláknak dolgozniuk kell a „részvétel kultúrájának” kialakításán. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy nem elég, ha a tanrendbe beillesztik a részvétel és aktív állampolgárság tanítását, hanem ki kell alakítaniuk a megfelelő készségeket is a döntéshozásban való részvételhez és projektek működtetéséhez. Sőt, az iskoláknak meg kell teremteniük a kereteket e készségek gyakorlására is, hogy ne fordulhasson elő az, hogy valaki a részvételről tanul anélkül, hogy lehetséges lenne a részvételre.

6. Olyan intézményeknek, melyek a részvétel hagyományos formáinak adnak terepet (pl. iskolák, ifjúsági klubok, szakkörök, ifjúsági tanácsok) nagyobb mértékben kell használniuk a nem-formális nevelés eszközeit, mivel ez a nevelési megközelítés elősegíti a bevonást, és segít az értelmes részvételhez szükséges készségek kialakításában.
7. Létre kell hozni egy portfóliót a részvételről (ahhoz hasonló, mint amilyen az Európai Portfólió ifjúsági vezetőknek és ifjúsági munkásoknak, melyet Schengenben indított útjára az Európa Tanács Ifjúsági és Sport Igazgatósága). A portfólió fő feladata az lenne, hogy segítsen megérteni az ifjúsági részvétel főbb aspektusait, és elősegítse a különböző szereplők megfelelő munkáját ezen a területen.
8. Számtalan forrásanyag, szöveg és értékelés áll rendelkezésre különböző szinteken az ifjúsági részvétellel kapcsolatban, de nincsen megfelelő keret vagy struktúra, amiben meg lehetne találni a releváns anyagokat, ami segítene a fordításukban és a konkrét helyzethez való alkalmazásukban. Néhány ifjúsági munkás véleménye szerint egy kommentárokkal ellátott bibliográfia megadná a szükséges segítséget.
9. A Partnership programnak [esetleg lánkjegyzetben kibontani? Pl. az Európa Tanács és az Európai Bizottság együttműködése – a lekt.] ki kellene dolgoznia egy modellértékű tréninget a részvételről, mely két fő érintett csoportot célozna meg: a fiatalokat és a felnőtteket.
10. Az Agenda 2020 rendelkezéseinek foglalkozniuk kellene az európai ifjúsági részvétellel, és fókuszálnia kellene a bevándorló környezetből érkező fiatalok helyzetére, mivel nekik speciális szükségleteik vannak a részvétel és bevonás kapcsán.

Összegzés

A nyomkövető szeminárium megbeszélései során a résztvevők számos kérdést megvitattak, melyek eredményeit a fenti beszámoló tartalmazza összesítve.

A Schengen Symposium szervezeti oldalával kapcsolatos következtetések az alábbiakban foglalhatók össze:

- Nagyobb együttműködésre van szükség az Európa Tanács és a Schengen Symposiumhoz hasonló események szervezői között a szükséges know-how átadásának céljából, a kapcsolódó eseményekkel való összefüggések tisztázásához és a legmegfelelőbb elméletek és megközelítésmódok kiválasztásához.
- A részvétellel kapcsolatos eseményeknek különböző dimenziókban kell tudniuk elősegíteni a részvételt (nem csupán a tartalmukban, de a módszertanban és a résztvevők kiválasztásában, és egyéb területeken is). Ezért nagyobb erővel kell törekedni arra, hogy hátrányos helyzetből induló fiatalok is minél inkább bevonódjanak.
- Meg kell vizsgálni, hogy a cselekvések milyen formában tudnak legjobban illeszkedni a célokhoz, az elvárt eredményekhez és a résztvevők tulajdonságaikhoz. A szervezőknek azt is figyelembe kell venniük, hogy a választott forma milyen mértékben lendíti előre a részvételt.

– A későbbi szimpóziumok és hasonló események előkészítésekor meg kell tervezni azt is, hogy az adott esemény eredményei hogyan hasznosíthatók, kik által és milyen körülmények között. Azt is meg kell vizsgálni, hogy ezek az eredmények elérhetőek-e figyelembe véve a tevékenységek formáját, a módszertant, a rendelkezésre álló erőforrásokat és a szakképzettséget.

Az ifjúsági részvétellel kapcsolatos fő konklúziók az alábbiakban foglalhatók össze:

- Számos eltérő elképzelés, elmélet, megközelítés létezik az ifjúsági részvétellel kapcsolatban. Ifjúsági szervezetek, közintézmények és más érintett csoportok bizonytalanok akkor, ha egy konkrét helyzetben a legrelevánsabbat meg kell találniuk, és iránymutatást keresnek, mely segíthet nekik kiválasztani a saját helyzetükben a részvétellel kapcsolatos leghatékonyabb megközelítésmódot.
- Bár az ifjúsági részvétel hagyományostól eltérő formái rohamos ütemben terjednek, továbbra is sok figyelmet kell fordítani a hagyományos formákra, mint amilyenek az ifjúsági tanácsok, a politikai részvétel, a szervezetek stb. Éppen ezért az ifjúsági részvétel előmozdításában szerepet vállalóknak jobban koncentrálniuk kellene új fejlesztésekre, melyek elősegítenék a részvétel fiatalokhoz legközelebb álló formáit.
- A fiatalok nagy érdeklődést mutatnak a sporttal, kultúrával és egyéb dolgokkal kapcsolatos projektekben, cselekvésekben való részvétel iránt. Ezért sok lehetőséget kell kínálni az ilyen típusú részvételre, mert ez elősegítheti a részvételt olyan egyéb területeken is, mint a döntéshozás, közösségfejlesztés stb.
- Az ifjúsági részvételben érintett szereplőknek (pl. fiatalok, közintézmények, szervezetek, nevelési intézmények, ifjúsági politikaalkotók, ifjúságkutatók, stb.) eltérő a szakértelmük, tapasztalatuk és elérhetőek az erőforrásaik. Ezért a partnerségeket, információcseréket elő kell segíteni és támogatni kell, felhasználva a rendelkezésre álló eszközöket, mint amilyen az Európai Ifjúságpolitikai Tudáscentrum, mely számos lehetőséget kínál az információ, tapasztalat és tudás megosztására.
- A fiataloknak lehetőséget kell adni a részvételre nem csupán a közéletben és a társadalmi létben, de más területeken is, mint például az iskolákban és a családokban. Ezért fontos a „részvétel kultúrájának” terjesztése, mely esélyt ad a fiataloknak arra, hogy különböző területeken gyakorlatban is megvalósítsák a részvételt, és ne csupán tanuljanak róla. Ebbe a folyamatba a felnőtteket is be kell vonni, és támogatást kell nekik adni készségek fejlesztésével és egyéb módokon.

Participatív média, digitális állampolgár, hírblog (forrás?)

Nicholas Negroponete, az MIT Media Lab megalapítója 1995-ben még leginkább azt tartotta valószínűnek, hogy egyfajta, általa „Daily Me”-nek nevezett rendszer a jövőben majd az alapján válogatja ki és „szabja testre” a híreket, hogy minket mi érdekel, és az még véletlenül sem jutott az eszébe, hogy esetleg a hír fogsasztója

– legalábbis bizonyos körülmények között – a hír létrehozójává is válhat. Vagyis, hogy a két kategória között olykor elmosódhatnak a különbségek.

Ehhez képest kevesebb mint tíz év múlva, 2003 elején, amikor a reformer Roh Moo-hyunt a világ legbekébelezettebb államának, vagyis annak a Dél-Koreának lett az elnöke, ahol a háztartások kétharmada internet-hozzáféréssel (még hozzá rendszertint nagy sebességű internet-hozzáféréssel) rendelkezik, akkor az első interjút nem a három nagy, lényegében az egész nyomtatott sajtó piacát uraló lap egyikének adta, hanem egy ohmynews.com nevű hírszajtnak. Ez amellett, hogy kulcsszerepet játszott a hatalomra kerülésében, nem hagyományos hírportál volt, ugyanis az alapító, Oh Yeon Ho abból indult ki, hogy „bármelyik állampolgár riporter lehet”, és megírhatja a véleményét. (Értsd: mindenki potenciális újságírónak tekinthető.)

Arra, hogy ez miként lehetséges, az amerikai Dan Gillmor, a „citizen journalism” (azaz kb. állampolgári újságírás) egyik szaktekinvélye azt válaszolja, hogy az internetnek és az internetet kiegészítő különféle felhasználói technológiáknak köszönhetően az eddigi „egy-az-egyhez” (mint amilyen a telefon) és az „egy-a-sokhoz” kommunikáció mellett (mint amilyen a hagyományos újságírás, ahol a cikkíró elmondja a véleményét, az olvasó pedig tudomásul veszi) mára megjelent a „sok-a-sokhoz” megközelítés is, ahol nem csupán a kiválasztott kevesek döntenek el, hogy mi a fontos és mi nem. Emögött a koncepció mögött az a kétségtelenül demokratikus meggyőződés húzódik meg, hogy „az olvasók (vagy a nézők vagy hallgatók) együttesen többet tudnak, mint a média professzionális művelői”, és ezért a bevonásuk jobb megoldást jelent, mint a hagyományos, egyirányú és adott esetben nagyon is elfogult újságírás. „Az olvasóim többet tudnak, mint én – állítja ismét csak Gillmor. Ez [azonban] nem fenyegetés, hanem lehetőség” a média számára és ha optimisták akarunk lenni, akkor eközben nem foglalkozunk azzal a lehetőséggel, mely szerint mindenki akár potenciális paparazzi is lehet.

Ezzel összhangban John Seely Brown, a Xerox kutatója egyenesen a „pro-sumerrek” megjelenéséről (ez kifejezés a „consumer” és a „producer” szavak összetételéből jött létre), illetve a „kétirányú újságírásról” beszél. Bill Kovach és Tom Rosenstein pedig az újságírás alapjairól szóló könyvükben arról, hogy a történelem folyamán eddig ahányszor jelentős társadalmi, gazdasági vagy technológiai változás zajlott le, az mindig hatással volt a hírriparra is.

Ez történt akár a távíró megjelenésekor, akár pedig az 1880-as években, amikor a papír árának radikális csökkenésével párhuzamosan minden korábbinál meghatározóbbá vált a kivándorlás. Meg az 1920-as években is: a rádió sikerét követően új, hírességekkel és hírességekről szóló pletykákkal foglalkozó „kultúra” alakult ki; az 1950-es években pedig a hidegháború és a televízió formálta át a területet. Legújabbán pedig a web, a weblapok könnyű szerkesztését lehetővé tevő blog technológia és a leginkább már kamerával is felszerelt mobilokat birtokló felhasználók játszanak kulcsszerepet, és ezek a változások alkalmasint még nagyobbak, mint a korábbiak. Ezúttal ugyanis az egész struktúra is módosul, és míg a hagyományos hírközlés esetében a sorrend a „szürd meg és utána tedd közzé” volt, véli Clay Shirky

médiaszakértő, most a „tedd közzé, utána pedig szűrd meg” válik szabállyá, és nem kizárólag a médiakonglomerátumok döntenek el, hogy mi a fontos, és mi nem az. Sőt, olykor éppen ellenkezőleg.

2002-ben például a republikánus Trent Lott a szintén republikánus Strom Thurmond századik születésnapján arról beszélt, hogy ha az 1948-as amerikai elnökválasztáson a szegregacionista, a „fajok elkülönítésén” alapuló politika győz, akkor ma jobban mennének a dolgok. A hagyományos, nagy média: a televíziók és újságok kezdetben legfeljebb ímmel-ámmal foglalkoztak ezzel az igencsak megkérdőjelezhető kijelentéssel (de leginkább még úgy sem), és csupán azért lett belőle végül olyan ügy, amibe aztán Lott is belebukott, mert a weblogok írói újra és újra visszatértek rá. Gillmor ugyan azt állítja, hogy ez volt az első eset, amikor az állampolgári részvételen alapuló, participatív média közvetlenül is beleszólt a dolgok alakulásába – de azért ha ragaszkodni akarunk az igazsághoz, akkor meg kell említenünk, hogy ennek ez esetnek volt előfutára is.

Például az Intel processzorának lebegőpontos számítási hibájával 1994-ben előbb a USENET hírcsoportok kezdtek foglalkozni, és a hivatalos média csak később figyelt fel rá. Az újabb példák között pedig ott találjuk a SARS-t, ami 2002 novemberében Guangdong tartományban bukkant fel, és miután a kínai kormány igyekezett agyonhallgatni, a vele kapcsolatos első információk 2003 februárjában SMS-en keresztül jutottak el a külvilághoz. És ad absurdum ide sorolhatjuk az interneten felbukkanó magyar ügynöklistánkat is: néhány évvel ezelőtt legfeljebb azzal próbálkozhattunk volna, hogy elküldjük őket valamelyik lapnak, az pedig eldöntötte volna, hogy mit tesz velük.

Mostanra viszont alapvetően megváltozott a helyzet, és a University of Georgia sportéletével kapcsolatos webszajtot fenntartó Steve Patterson arról panaszkodik, hogy „nem mehetsz sehová és nem csinálhatsz semmit anélkül, hogy ne számítanál arra, hogy látni fogják – ma már ugyanis mindenki riporter”, és egyáltalán nem véletlen, hogy egy online vitafórumon már hét perccel azelőtt a Columbia űrrepülőgéppel kapcsolatos problémákról lehetett olvasni, hogy az Associated Press egyáltalán foglalkozni kezdett volna vele.

Ezen a ponton mintha érdemes lenne eltűnődni azon, hogy az állampolgári újságírás, aminek a létrejöttét az új technológiák tették lehetővé, nem jelent-e egyfélő megoldást a hagyományos „nagy média” különböző problémáira az érdektelenségtől a befolyásoltságig, másfelől pedig ennek megfelelően nem jobb és hatékonyabb-e.

A szabad szoftver egyik legismertebb képviselője, Eric S. Raymond a Linux operációs rendszerrel kapcsolatban fogalmazza meg az ún. „Linus törvényt”, mely szerint „ha eléggé sokan keresik, akkor minden hiba komolytalanná válik”, mivel ha lehetővé tesszük, hogy a felhasználók hozzáférjenek a forráskódhoz, akkor előbb-utóbb

mindent kijavítanak. Raymond szerint ez a módszer – mármint az, hogy mindenki számára minden információt hozzáférhetővé teszünk – azért működik, mert itt is érvényesül a Delfi-effektus: az, hogy „hasonló képzettségű és tudású (vagy éppen hasonlóan laikus) megfigyelőkből álló embertömeg 'átlagos véleménye' sokkal megbízhatóbb előrejelző, mint egy véletlenül kiválasztott megfigyelő.” Ami elsöre mintha azt sugallná, hogy az állampolgár újságírás – lényegében a több szem többet lát alapon – „jobb” a hagyományosnál, de az efféle általánosításokkal mindig óvatosan kell bánni, mert a Linux-kernel meg egy hírszajt szerkesztése nem állítható közvetlenül párhuzamba egymással. Ugyanis – miként ismét csak Raymond hívja fel rá a figyelmet – az előbbiben értelemszerűen kizárólag olyanok vesznek részt, akik értenek is a témához (és akik nem értenek hozzá, azok értelemszerűen nem igazán tudnak hozzájárulni). Azaz: egyáltalán nem valamiféle véletlenszerűen kiválasztott tömeggel van dolgunk.

Ahhoz viszont, hogy valaki közzé tegyen egy megfigyelést vagy hírt, látszólag nem szükséges különösebb előképzettség, tehát a citizen újságírás esetében rendszert nincsen is semmiféle előszűrés. Márpedig az emberek – bármennyire is vonzónak tűnne is a számunkra a mindenki (vagy legalábbis sokak) önkéntes részvételén alapuló médiarendszer kiépítése – átlagosan rossz és megbízhatatlan megfigyelők. A genfi pszichológus Edouard Claparede egy mostanra klasszikussá vált kísérletében a 20. század elején arra kért meg valakit, hogy álarcosan rontson be az egyetemi előadására, és zavarja meg; utána pedig arra kérte a hallgatóit, hogy írják le, milyen volt a támadó – és azok nagy része rosszul válaszolt. A rendező például világosbarna-fehér sálát viselt, de a „megfigyelők” vörösre emlékeztek, mivel úgy vélték, hogy az illető csakis forradalmár lehet.

Az evolúcióbiológus Richard Dawkins egyenesen úgy fogalmaz, hogy „az esküdtbírótság valószínűleg az egyik legrosszabb jó gondolat, ami valaha is létezett”, ugyanis semmi sem garantálja, hogy jól fog dönteni.

Hogy egy pillanatra ismét visszakanyarodjunk a szabad szoftver meg a hibakeresés analógiájához: Raymond is azt mondja, hogy forráskódot nem ismerő felhasználó visszajelzései általában semmit sem érnek. Nem véletlen, hogy a Google News egy idő után törölte az általa használt források közül az Indymédiát, ahol lényegében bárki közzétehet híreket, és ami – ennek megfelelően – mindennek számít, csak megbízhatónak nem.

Hasonló gondok vannak persze a „nyílt forráskódú információ” egyik legismertebb képviselőjével, a Wikipediával is: ez egy olyan, nagyon tág keretek között bárki által írható és szerkeszthető internetes enciklopédia, ami elvileg azért kellene, hogy megbízható forrásnak számítsa, mert előbb-utóbb majd csak akad valaki, aki észreveszi és kijavítja a hibát. Amivel az a legnagyobb probléma, hogy a szócikkek végül majd nem az adott témával kapcsolatos tényeket, hanem azt fogják tartalmazni, amit a nagy többség ténynek tart. És ez a kettő nem szükségképpen esik egybe.

Robert McHenry, az Encyclopedia Britannica volt szerkesztője szerint a Wikipedia fenntartói, „valamiféle nem definiált kvázi-darwini folyamattól” várják, hogy az kiválassza a „legrátermettebb” (és legpontosabb információkat tartalmazó) verziókat, de igencsak nehéz elhinni, hogy a valóságban létezik ilyesmi.

Ráadásul az, hogy „bárki lehet szócikkíró” vagy éppen citizenújságíró, egyben mint-ha azt is sugallná, hogy ezekhez a tevékenységekhez semmiféle előképzettség nem kell, és amennyiben ezt nem fogadjuk el (mint ahogy én például nem), akkor több dolgot is tehetünk.

Először is: egyetérthetünk John C. Dvorak számítógépes szakíróval, aki azt állítja, hogy idő kérdése csupán, és a szabályozottság teljes hiánya, illetve az ezzel járó problémák miatt, mint amilyen a spammelésben is megnyilvánuló, ellenőrizetlen információ is, a wiki koncepciója egyszerűen el fog tűnni.

Elképzelhető viszont egy olyan forgatókönyv is, mely szerint az elvárásaink fognak megváltozni a Wikipediával kapcsolatban, és a jövőben úgy gondoljuk majd, hogy a hatalmas mennyiségű információhoz való hozzáférésének az az ára, hogy az „adatok” inkább csak afféle hozzátétőleges kiindulási pontnak tekinthetők: amennyiben Alexander Hamiltonról azt olvassuk a Wikipediában, hogy 1755-ben született (miként McHenry is ezt hozza fel példaként), akkor az azért több mint valószínű, hogy ha nem is éppen akkor, de valamikor a 18. sz. közepén történt a dolog – aki pedig pontosabb információkat akar, az nézzen máshol utána (és tudja meg onnét, hogy maga Hamilton is hol 1755-re, hol pedig 1757-re tette a születését). Tulajdonképpen nem meglepő, hogy az Encyclopedia Britannica meg a Wikipedia szerkesztésénél használt, eltérő módszerek eltérő eredményhez vezetnek, és amennyiben nem akarjuk az egyikkel a másikat kiváltani, és nem akarjuk a szakirodalmat a Wikipediával meg a gyors és felületes, nagyjából olyan szintű tájékozódással kiváltani, mint amelyet egy bulvárlap színes „tudományos” melléklete biztosít, akkor nincs is semmi baj. Csak éppen soha nem szabad összekeverni ezeket a kategóriákat.

A Shayne Bownam – Chris Willis szerzőpáros a jövő participáción alapuló médiájáról írva arra hívja fel a figyelmet, hogy az a kijelentés, mely szerint az internetnek csupán 2 százaléka tartalmaz használható információt, a többi pedig szemét, már csak azért is félrevezető, mert „a releváns két százalék mindenki számára más”, és a különböző emberek számára különböző dolgok számítanak fontosnak. Horribile dictu még az sem kizárt, hogy a többséget nem nagyon érdekli, hogy mennyire pontos az a bizonyos Hamilton-életrajz, mivel többet számít, hogy gyorsan és szabadon hozzáférhető információkról van szó. De azért egy ilyen megoldás jelentőségét sem szabad túlbecsülni.

És valószínűleg hasonló a helyzet a participatív médiával, az állampolgári újságírással meg a többi ilyesmivel is: ugyanúgy, mint ahogy a nyílt forráskódú szoftver minden vélt és valós előnye mellett sem szorította ki a hagyományos, bérkódolók

munkáján alapuló, zárt forráskódú szoftvert, várhatóan ez sem lesz képes felváltani a hagyományos médiát. Ezt figyelembe véve nagyon is világos, hogy egy 2005-ös próbaper folyamán az amerikai James Kleinberg bírót miért nem volt hajlandó kiterjeszteni ugyanazt a védelmet a bloggerekre is, mint amik az „igazi” újságírókat illetik meg, ha arra akarják kényszeríteni őket, hogy adják ki informátoraikat. Azért, mert mindent egybevetve a blogger nem újságíró – mint ahogy a participatív média sem azonos a hagyományos médiával.

Először is a médiakritikus Christopher Lasch erősen sarkítva az állítja, hogy „amire a demokráciának szüksége van, az a nyilvános vita, nem pedig az információ”, és a futrológus Watt Wacker is azt hangsúlyozza, hogy sok esetben nem is annyira az az érdekes, hogy mi a „hír” vagy az úgynevezett „tény”, hanem az, hogy mások mit gondolnak róla – és éppen ez az, amit a participatív médiának köszönhetően megtudhatunk. Emellett persze elképzelhetőek olyan helyzetek is, amikor a nem professzionális újságíróktól származó információk is létfontosságúak lehetnek – és közben még az a veszély sem igazán áll fenn, hogy rosszul fogunk emlékezni a sál színére. Amikor ezen cikk írása idején a Katrina nevű hurrikán végigsöpört New Orleanson, akkor a programozó Jonathan Mendez sürgősen létrehozott egy olyan, mindenki által szabadon szerkeszthető wikit, amiben az érintettek teheték közzé megfigyeléseiket például arról, hogy egy adott helyen van-e áram, vagy kidőltek-e a fák. Az ilyesmivel egészen biztosan nem lenne képes a hagyományos média foglalkozni – és valószínűleg nem is a feladata.

Emellett pedig ott van az úgynevezett „nyílt forráskódú újságírás” is, ami a hagyományos megoldást kombinálja a jobb esetben valóban hozzáértő olvasók bevonásával – összhangban azzal a fentebb már említett elvvel, mely szerint ez utóbbiak (olykor) valóban többet tudnak. 1999-ben a Jane’s Intelligence Review a Slashdot nevű, kollaboratív hírszájton tette közzé egy, a cyberterrorizmussal foglalkozó cikke első vázlatát, majd pedig a hozzászólásokat figyelembe véve teljesen átdolgozta, és így egy egy minőségileg jobb írás született.

Ami azt illeti, az ohmynews.com is hasonló megoldást követ, itt ugyanis mintegy ötven hivatásos újságíró ellenőri folyamatosan, hogy helyesek-e az „állampolgári újságírók” által beküldött írások adatai, hogy élvezhető-e a stílusuk, és így tovább. Raymond a nyílt forráskódról írva emellett akart érvelni, hogy mivel az önkéntes-ségen és munkamegosztáson alapuló módszer jó, ezért az így létrejövő szoftverek törvényszerűen jobbak a hagyományosnál; a helyzet azonban az, hogy abból, hogy bizonyos körülmények között működik egy megoldás, nem következik szükségképpen, hogy egy másik megoldás működésképtelen lenne (vagy adott esetben akár csak rosszabb). Jó néhány megbízható, zárt forráskódú program is létezik.

És hasonlóképpen: mint ahogy az Apache webservert sikere sem jelentette azt, hogy a személyi számítógépeken a Linux vált az uralkodó operációs rendszerré (noha mind a kettő nyílt forráskódú), ugyanúgy bármennyire is hatékony tud len-

ni a Katrina hurrikánnal kapcsolatos wiki, ebből nem következik, hogy a Wikipedia feleslegessé fogja tenni a hagyományos enciklopédiákat. Mindent egybevetve tehát nem nehéz arra a következtetésre jutni, hogy a participatív média sem megszüntetni, hanem inkább kiegészíteni fogja a hagyományosat. Még akkor is, ha a 2006-os magyar választásokon várhatóan már komoly szerepet fog játszani, és a hagyományos média is éppen eleget foglalkozik majd vele.

dr. Galántai Zoltán

A szerző jövőkutató, egyetemi docens a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Gazdaság- és Társadalomtudományi Karának Innovációmenedzsment és Technikatörténet Tanszékén.

WEBOGRÁFIA

- www.iyfn.net/uploads/what_works_in_youth_par.pdf (International Youth Foundation / összehasonlító tanulmány arról, hogy mi működik az ifjúsági részvétel elősegítése érdekében, angolul)
- www.childfriendlycities.org („Gyermekbarát település”, UNICEF)
- www.unicef.org/voy/speakout/speakout_537.html (Hallasd a hangod! UNICEF)
- www.fhi.org/NR/rdonlyres/eep5ao45npdcfw7aibxxy4hpha4fne3gj5kezna5l5vjh35c3amgt7cipjonq2oj4hlt dxk4p4kuvl/Section11enyt.pdf (Kézikönyv az ifjúsági részvételről, angolul)
- www.participationworks.org.uk
- www.icicp.org (Innovations in Civic Participation – kb. Újítások az (állam)polgári részvétel területén – ötletek és lehetőségek a cselekvésre, angolul)
- www.rc34youth.org (International Bulletin of Youth Research – kb. Nemzetközi ifjúságkutatási közlöny, angolul)
- www.arh.kozossegfejlesztes.hu (Állampolgári Részvétel Hete)
- www.eletteregyeselet.hu (Élettér Közösség- és Településfejlesztő Egyesület)
- www.pafi.hu/_Kozossegi_Adattar/PAROLAAR.NSF/b84c8c861998671e8525670c00815721/51cb5dd689c044fec12573f700339034?OpenDocument (Kamaszparlament)
- www.c3.hu/~orhegy (Órhegy Egyesület)